

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA PROVOZNĚ EKONOMICKÁ



OBOR: VEŘEJNÁ SPRÁVA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ

KATEDRA: KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD

ÚLOHA VEŘEJNÉ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY NA PREVENCI KRIMINALITY VE SLUŽEBNÍM
TERITORIU PČR OOP LITOMĚŘICE V RÁMCI PŘÍSTUPU COMMUNITY POLICING

Autor: Rudolf Friedrich

Vedoucí diplomové práce: prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, Csc.

Praha © 2009

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta provozně ekonomická

Katedra humanitních věd

Akademický rok 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Rudolf Friedrich

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Litoměřice

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Úloha veřejné správy a samosprávy na prevenci kriminality ve služebním teritoriu PČR OOP Litoměřice v rámci přístupu community policing**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Community policing v praxi
4. Prevence kriminality ve veřejné správě
5. Systémové možnosti řešení a vyhodnocení
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy



Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

- VEČERKA, K. a kol. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Odbor prevence kriminality MV ČR, 1997.
- VEČERKA, K. *Jak konkrétně postupovat při vytváření modelu prevence kriminality v ČR a na místní úrovni*. Praha: IKSP, 1993.
- BEZDĚK, P. *Projekt „Podpora posílení prevence a metody community policing v práci Policie České republiky“*. Informační servis prevence kriminality. Ministerstvo vnitra ČR, září 2005.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2001.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2001.
- KOCÁBEK, P., KOMÍČEK, T. *Shrnutí a vymezení obsahu situční prevence*. In *O zkušenostech policistů z preventivní práce v České republice*. Praha: Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, 1997.
- MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Themis, 1997.
- ERHART, J. *Rukověť četnictva*. Praha: Grafické závody V. a A. Junata, 1932.
- Internet: <http://www.mver.cz/prevence>.

a další literatura po dohodě s vedoucí práce

Vedoucí diplomové práce: **prof.PhDr. Ing. Věra Majerová, ČSe.**

Termín odevzdání diplomové práce: **duben 2009**

Věra Alajáková
Vedoucí katedry



Jan
Děkan

V Praze dne: 9.1.2008



Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat své vedoucí práce paní prof. Ing. PhDr. Věře Majerové za podnětné rady a informace při zpracování práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem uvedenou diplomovou prací na téma „Úloha veřejné správy a samosprávy na prevenci kriminality ve služebním teritoriu Policie České republiky Obvodního oddělení Litoměřice v rámci přístupu community policing“ provedl samostatně a že jsem uvedl veškerou použitou literaturu.

V Praze 30. března 2009

.....

podpis

ÚLOHA VEŘEJNÉ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY NA PREVENCI KRIMINALITY VE SLUŽEBNÍM TERITORIU POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY OBVODNÍHO ODDĚLENÍ LITOMĚŘICE V RÁMCI PŘÍSTUPU COMMUNITY POLICING

ROLE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND MUNICIPAL GOVERNMENT IN PREVENTION OF CRIMINALITY IN SERVICE TERRITORY OF POLICE OF THE CZECH REPUBLIC - DISTRICT DEPARTMENT LITOMĚŘICE WITHIN COMMUNITY POLICING APPROCH

Souhrn

Cílem práce je představit, popsat a analyzovat činnost a úlohu státní správy a místní samosprávy na prevenci kriminality ve služebním obvodě Policie České republiky – Obvodního oddělení v Litoměřicích. V práci jsou popsány vztahy policie a společnosti lidí, včetně historického východiska vztahu policie – občan a společnosti. Specifikovány byly v rovině několika platných zákonných a podzákonných norem. Popsány a analyzovány jsou činnosti jednotlivých činitelů, kterými mohou přispět k prevenci kriminality na místní úrovni. Dále jsou interpretovány a zapracovány poznatky z vlastní činnosti v rámci aplikace přístupu community policing.

Zcela závěrem je poukazáno na činnosti, které jsou stěžejní pro zlepšení práce na prevenci kriminality v Litoměřicích.

Klíčová slova:

Státní správa

Místní samospráva

Prevence kriminality

Obvodní oddělení

Komunita

Summary

The aim of the thesis is to present, describe and analyse activities and a role of state administration and local authorities in preventing criminality in the service department of Police of the Czech Republic – District Department Litoměřice. The thesis describes relations between police and a citizen or a community of people, including historical basis of the relation between police and a citizen or a community. They were specified in the level of several valid laws and rules. Activities of particular agents which can contribute to prevention of criminality at local level are described and analyzed. Furthermore there are interpreted and compiled observations resulting of own activity in frame of community policing application.

The conclusion points out to the activities that are crucial for improving work in prevention of criminality in Litoměřice.

Key words:

State administration

Local authorities

Preventing criminality

District Department

Community policing

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl práce.....	13
2.2	Metodika	13
3	Community policing v praxi	15
3.1	police a komunita.....	15
3.1.1	Historický pohled.....	15
3.1.2	Community policing	17
3.1.3	Praktický výkon služby policistů OOP Litoměřice	28
4	Prevence kriminality ve veřejné správě	34
4.1	Veřejná správa	34
4.1.1	Město Litoměřice	36
4.2	Samospráva.....	37
4.3	pojem a význam prevence kriminality	37
4.3.1	klasifikace prevence kriminality	38
4.3.2	Strategie prevence a obsahové členění	40
4.3.3	Východiska Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011	40
4.3.4	Zkušenosti z realizace předchozích strategií prevence kriminality v ČR...43	
4.3.5	Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011	44
4.3.6	Základní okruhy Strategie	45
4.3.7	Trestné činy a jiná delikventní chování.....	46
4.3.8	Systém prevence kriminality.....	48
4.3.9	Účinná preventivní opatření	50
4.3.10	Vzdělávání odborníků pracujících v oblasti prevence kriminality, prevence sociálně patologických jevů a v bezpečnostní problematice	51
4.3.11	Ekonomické aspekty prevence kriminality	52
4.4	Prevence kriminality na městské úrovni v obci Litoměřice	53
4.4.1	Typy programů prevence v Litoměřicích	55
4.4.2	Financování prevence v Litoměřicích.....	62

5	Systémové možnosti řešení a vyhodnocení	64
5.1	Aktuální stav kriminality v obci Litoměřice	64
5.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření	70
5.3	Možnosti řešení prevence v litoměřicích.....	72
5.3.1	Návrh řešení	74
5.4	Možnosti spolupráce mezi složkami veřejného sektoru	75
6	závěr.....	77
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	80
8	přílohy.....	82
8.1	příloha první - dotazník.....	82

1 Úvod

Kriminalitou rozumíme souhrn sociálně podmíněných aktivit, které mají relativně četný výskyt, ve zvýšené míře ohrožují společnost a jsou prohlášeny platným zákonodárstvím za trestné činy, přečiny, případně přestupky.¹

Hlavním nástrojem kontroly kriminality² je bezpečnostní politika státu. Její součástí je preventivní politika³, která se zaměřuje na eliminaci kriminogenních faktorů a sociálně patologických jevů, na práci s pachatelem a na pomoc obětem trestné činnosti. Na rozdíl od trestní politiky využívá preventivní politika metody preventivních strategií, které mají za úkol zejména trestné činnosti předcházet. Preventivní opatření zasahují do mnoha oblastí veřejného života, např. do oblasti sociální, vzdělanostní, zaměstnanosti, trávení volného času, krizové intervence, případně urbanistického plánování. Její nezastupitelný význam je stále častěji zohledňován v rámci trestní politiky, např. formou odklonů či alternativních trestů k trestu odnětí svobody⁴.

Známé úsloví, vzešlé původně z medicíny, hovoří zhruba v tom smyslu, že nejlepší léčbou je vždy a za všech okolností prevence. Mnoho z nás si již dávno zvyklo říkat, že podobná slova platí i v souvislosti s kriminalitou a s úsilím o její kontrolu. V odborné literatuře se setkáváme stále častěji s tvrzením, že jedním z hlavních úkolů, které kriminology a jiné experty působící v oblasti kontroly kriminality do budoucna čekají, je věnovat podpoře a propagaci preventivních přístupů maximální úsilí, a to i mezi nejširší veřejností. Podstatným předpokladem fungování prevence kriminality a sociálně patologických jevů⁵ je učinit z ní jeden z pozitivně vnímaných a prioritních zájmů společnosti. Tím se otevře možnost pro případné zapojení co nejširšího okruhu občanů do nejrůznějších preventivních aktivit v rámci celé společenské struktury. Jde

¹ JEDLIČKA, R., KOŤA, J. Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, 1998, s. 104.

² Pojem kontrola kriminality se rovněž míní udržování kriminality v určitých mezích, po jejichž překročení by již došlo k narušení normálního fungování společnosti. BUBELÍNI, J. Prevencia kriminality. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislavě, 2002, s. 12.

³ Z pohledu teorie je prevence kriminality součástí kriminologie, která zejména zkoumá osobu pachatele, osobu oběti a zabývá se také možnostmi kontroly kriminality. Kriminologie je věda empirická, spoléhající se více na pozorování skutečnosti než na teorii, a věda multidisciplinární, všeoborová, mezioborová.

⁴ Trest odnětí svobody přináší společenskou izolaci pachatele, má ovšem dlouhodobé celospolečenské důsledky i negativní společensko – ekonomické dopady na pachatele, jeho nejbližší sociální okolí (jeden ze závěrů 11. Kongresu OSN o prevenci kriminality a trestní justici, Bangkok 2005).

⁵ Společensky nežádoucí jevy podle Prof. PhDr. Rudolfa Kohouteka, CSc jsou nezaměstnanost, chudoba, vysoká rozvodovost, extrémně zvýšená nemocnost a především společensky nebezpečné jevy (násilí, vandalismus, terorismus, šikana, kriminalita, rasismus, drogové závislosti, alkoholismus, prostituce, pornografie, gamblerství).

tedy především o to, by v názorech a postojích občanů představovala prevence kriminality žádoucí a atraktivní veřejnou aktivitu, která má dostatečně konkrétní obsah, a kterou mohou sami svým jednáním významně ovlivňovat a podporovat. Nejprůhodnější podmínky k dosažení uvedeného cíle mají menší společnosti, fungující na méně formálních vztazích a na principech tolerance, podpory a solidarity. V podmínkách České republiky jimi mohou právě být především obce, případně kraje.

Sociálně patologické jevy rozhodně nejsou problémem, který by byl spjat výhradně s naší dobou. Do jisté míry se stalo obecně rozšířeným zvykem hovořit o nich zhruba v tom smyslu, že oproti minulosti se v současné době jejich výskyt výrazně zvýšil. Sporná je v tomto případě otázka, zda tento dojem není vyvolán spíše tím, že negativní jevy zde byly i v minulosti, ale dnes jim informační média věnují více pozornosti, více se o nich mluví a celkově je jim věnován větší zájem.

Včasné odhalování trestné činnosti a spravedlivé potrestání pachatelů je vnímáno a považováno za jeden z prostředků generální prevence. Na obecné pravidlo o pomoci a spolupráci občanů při naplňování účelu trestního procesu pamatuje ustanovení trestního řádu. Podle ust. § 1 odst. 2 zák. č. 141/1961 Sb. je zřejmé, že spolupráce v této oblasti je nepochybně v zájmu společnosti, policie i jednotlivého občana. Nezbytným předpokladem úspěšné součinnosti všech zainteresovaných složek je vědomí potřeby a účelnosti spolupráce občanů, úřadů státní správy s policií při odhalování i předcházení trestné činnosti.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 CÍL PRÁCE

Hlavním cíle této práce je analyzovat úlohu veřejné správy na prevenci kriminality. Jedná se o celospolečenský úkol a na vytváření podmínek pro jeho úspěšné zvládnutí se podílí více subjektů, jak státních a neziskových, tak i soukromých. Práce se bude zabývat možnostmi jednotlivých činitelů, jakým způsobem mohou svým dílčím způsobem přispět k prevenci kriminality na místní úrovni.

Na prevenci kriminality se může podílet velké množství subjektů. V této práci se budou definovat pravidla reciproční součinnosti zejména hlavních subjektů odpovědných za kriminalitu v daném regionu.

Dalším cílem práce je přinést informace a poznatky zejména z praxe orgánů činných v trestním řízení, popsat současnou právní úpravu a upozornit na spolupráci ostatních orgánů veřejné správy na místní úrovni.

2.2 METODIKA

Dotazovací techniky můžeme dělit na techniky prováděné osobně (face to face – neboli tváří v tvář), případně na dálku, což znamená bez osobní účasti. V obecném smyslu jsou dotazovací techniky pouze modifikací interview. Pro účely ověření cílů práce bude použita metoda dotazníku⁶. Dotazník patří k nejpoužívanějším nástrojům sběru dat. Velice důležité před započítím jeho sestavování, je určit jaké technické parametry bude obsahovat, správně zvolit technické parametry, zejména po stránce obsahové, formální a technické. Správně sestavený dotazník je předpokladem k získání validních informací k pozdějšímu zpracování dat.

Relevantní data byla získána provedeným vyhodnocením (analýzou) bezpečnostní situace ve služebním obvodu Policie České republiky – Obvodního oddělení Litoměřice bylo zjištěno, že největším problémem je ochrana majetku občanů, trvale žijících ve městě Litoměřice a jeho nejbližším okolí. V tomto případě majetek představují motorová vozidla a věci uložené v motorových vozidlech. Analyzováno a vyhodnoceno bylo období let 1997 až 2007.

⁶ MAJEROVÁ, V., MAJER, E.: Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství, Praha, 2007, s. 66

Dotazníková metoda byla zvolena z důvodu poměrně rychlého sběru potřebných dat a možnosti oslovení vybrané skupiny respondentů pomocí rozeslaných dotazníků do poštovních schránek. Dotazníkem bude oslovena část populace - respondentů trvale žijící ve městě Litoměřice. Dotazník bude distribuován osobám, které jsou vlastníkem motorového vozidla a nevlastní garáž, případně jiný objekt vhodný k zaparkování (odstavení) svého motorového vozidla. Mezi těmito respondenty budou také osoby, které se v minulosti staly obětí majetkového trestného činu na úseku krádeží motorových vozidel nebo krádeží věcí z motorových vozidel. Pomocí kvalifikovaného vyhodnocení výše uvedené formy pouliční latentní majetkové kriminality byli náhodně vybráni za období od roku 1997 do roku 2007 poškození majitelé motorových vozidel z města Litoměřice. Celkově bylo vybráno z každého vyhodnoceného roku 80 respondentů náhodným výběrem, což celkově činí 880 dotázaných respondentů.

Pro účely diplomové práce byl zvolen formát dotazníku A 4, kde jsou otázky pro respondenty v jednom bloku. Grafická podoba dotazníku byla zvolena tak, aby odpovídala zadaným otázkám dotazníku. Dotazník je sestaven takovým způsobem, aby nezabral respondentovi při jeho vyplňování více jak 10 minut času.

Dotazníkové šetření je významné tím, že je prvním uceleným šetřením, které se přímo věnuje analyticky vybranému problému na úseku páchané majetkové trestné činnosti na lokální úrovni ve městě Litoměřice ve vztahu k problematice motorových vozidel. Výstupy ze šetření jsou proto prvním zdrojem informací, které lze dále využít. Budou sloužit nejen pro potřeby této diplomové práce, ale jsou významné i pro další práci na případných projektech, které se budou v rámci prevence kriminality na místní úrovni vytvářet pro občany města Litoměřice. Může být i doplňkem pro zastupitelstvo města Litoměřic, jako podklad pro schvalování územního plánu rozvoje na další léta ve vztahu k problematice dopravy ve městě Litoměřice a to zejména v tzv. „zóně dopravy klidu“.⁷

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak vnímá občanská veřejnost problematiku nedostatku střežených⁸ parkovacích míst, parkovacích ploch a dalších parkovacích stání ve městě Litoměřice. Zda případné jejich rozšíření na území města Litoměřice sníží jejich případné obavy, že se jejich dopravní prostředek stane předmětem zájmu podezřelých osob a dojde ke zvýšení pocitu bezpečí majitelů motorových vozidel.

⁷ Strategický plán rozvoje města Litoměřice z roku 2008.

⁸ Městský kamerový systém Městské policie Litoměřice, případně zvýšení hlídkové a obchůzkové služby v daných vybraných lokalitách.

3 COMMUNITY POLICING V PRAXI

3.1 POLICIE A KOMUNITA

Termín komunita nahrazuje obvyklý český výraz společenství – společenství lidí, které vzájemně cosi spojuje. V našem případě je to příslušnost k nějaké lokalitě. Může jít o obec nebo město, ve kterém ti lidé bydlí, pracují nebo se tam z nějakých důvodů zdržují. Mezi každodenní problémy, radosti a starosti této obce patří samozřejmě i otázky veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku. Každý ze společenství má nějakou představu o tom, jak by měla jeho bezpečnost zajišťována, kdo by to měl dělat a jak on sám se na ní má a může podílet.

Občané jsou nejdůležitějším partnerem veřejné správy a samosprávy včetně Policie České republiky v oblasti prevence kriminality. Poskytují cenné informace o úspěšnosti zaváděných preventivních opatření v jejich subjektivním pocitu bezpečí v dané lokalitě. Občané kromě jiného vyjadřují své názory na metody předcházení trestné činnosti a na opatření, která by měla být přijímána k potírání sociálně patologických jevů a kriminality na všech úrovních veřejné správy. Role občana je nezastupitelná při ochraně osobního majetku a zdraví a při jejich participaci na preventivních aktivitách zejména na lokální (municipální) úrovni.

Skutečnost je ovšem zcela jiná, protože iniciátorovi změn v chápání a systému orientace práce, kterou na sebe vzala Policie České republiky vůči občanské společnosti, nechápou jak občané – zákazníci, pro které jsou všechny činnosti Policie České republiky určené. Stejně tak se s nepochopením, nezájmem setkávají představitelé Policie České republiky při jednání se zástupci státní správy, samosprávy na všech stupních. Dále je rovněž nutné přiznat, že i v řadách Policie České republiky se do současné doby mnoho příslušníků neztotožnilo s prioritami a nastavenými standardy na úseku preventivního předcházení páchání sociálně patologických jevů, odhalování jejich příčin a přijímání adekvátních opatření ve spolupráci s municipální státní správou, samosprávou a s občany dané lokality-území.

3.1.1 Historický pohled

Úzká vazba mezi policií a místními občany byla samozřejmostí po dlouhá léta fungování všech policejních sborů. Ve dvacátém století se ovšem začala policie obyčejným lidem v komunitách čím dále vzdalovat. Stejně jako zločinci se specializovala. Na její funkčnost bylo potřeba více financí, více lidí, nové zákony. Úspěch její práce byl měřen počtem chycených a potrestaných zločinců. Policie se

pomalou, ale nezadržitelně stávala servisní organizací pro zločince a účastníkem uzavřené a málokomu přístupné hry na policajty a zloděje. Pátrání, usvědčování, chytání, hledání, nutnost držet krok s jejich novými metodami, technologiemi a nápady. Občané hru sledovali z čím dál větší vzdálenosti, až se jí přestali zcela účastnit.⁹

V současné době by se stav vztahu občan-státní správa-samospráva-police dal nazvat odcizením. Tak by se dal nazvat zřejmě nejvýstižněji a nejstručněji vztah státní policie a občanů této země. Policii České republiky a samotným občanům naší společnosti chybí bezprostřední kontakt a vzájemná konstruktivní komunikace. Dále je zcela nedostatečná znalost problémů a potřeb toho druhého. Místo spolupráce (kooperace) je nasnadě apatie a nezájem občanů, představitelů státní správy a místní samosprávy o dění v dané lokalitě. Popsaný negativní jev se po léta trvale prohluboval. Jednou z cest, jak tento stav řešit, je právě community policing. Má-li někdo chránit veřejný pořádek, majetek a život lidí, musí vědět koho, co, kde a jak chránit. Podmínkou je však výborná znalost situace, podmínek a požadavků lidí přímo v místě jejich bydliště. Tuto znalost lze získat pouze každodenní kontaktem.

Po Velké Británii a Holandsku se Česká republika stala třetí zemí EU, jejíž policejní sbor se rozhodl pro zavedení modelu EFQM¹⁰ – systém kvality řízení policejní práce. Toto proběhlo ve dvouletém období 2003 – 2004. Za velké participace a vedení pověřených kolegů z holandského policejního sboru. Tento model je nástrojem pro komplexní řízení kvality, který lze aplikovat i v neziskových organizacích a v úřadech veřejné správy.

Na základě provedených rozborů stavu situace byl ve spolupráci s Policií České republiky, holandským a britským policejním sborem připraven projekt Posílení prevence a metody community policing v práci Policie České republiky¹¹, který plně navazoval na Projekt Zavádění modelu EFQM. Výsledkem byl 15 měsíční twinningový projekt a byl zahájen v roce 2005, ukončen v roce 2007. Kdy manažerem projektu za Českou republiku byl pan Mgr. Pavel Bezděk z personálního odboru Ministerstva vnitra České republiky.

⁹ Community policing: manuál pro uniformovanou policii.

¹⁰ EFQM – jde o model Evropské nadace pro řízení kvality, který pomáhá dvaceti tisícům evropských společností a institucí zlepšovat výkon ve všech oblastech řízení s cílem zajišťovat kvalitnější výrobky, poskytovat kvalitnější služby zákazníkům, atd. Internetový odkaz www.efgm.org

¹¹ Patnácti měsíční twinningový projekt programu Transtion Facility, podporující změnu filozofie policejní práce z převážně reaktivního přístupu na proaktivní, orientovaný na službu veřejnosti. Cílem projektu je zvýšit bezpečnost na místní úrovni, prostřednictvím spolupráce Policie s občany, s organizacemi státní a veřejné správy, ziskového i neziskového sektoru. Partner Ministerstvo vnitra České republiky – Policie České republiky, policejní sbory Nizozemského království a Velké Británie.

3.1.2 Community policing

Community policing¹² - „Policejní služba veřejnosti“ a neighbourhood policing je strategie a filozofie policejní práce, založená na přesvědčení, že součinnost a podpora veřejnosti může přispět ke kontrole nad kriminalitou. Veřejnost může pomoci identifikovat to, co je podezřelé, a nasměrovat pozornost policie na existující problémy.

Při využívání této strategie jsou policisté a policejní útvary chápány, jako součást veřejnosti. Města a země, které přijaly tuto filozofii, směřují více než tradiční policejní sbory k pojetí policejní práce jako služby veřejnosti.

Community policing většinou spočívá spíše v důrazu na pěší obchůzkovou a hlídkovou činnost. Základní ideou je vybudovat důvěru a pocit vzájemnosti mezi policií a veřejností. Autohlídka tento pocit nevytvoří. Přístup community policing vyžaduje, aby policisté byli vstřícní, nestranní a vnímaví k zájmům a problémům ostatních.¹³

V úvodu je potřeba uvést, že při posuzování celé agendy Community policing je nejprve potřeba vyjít z ústavních mezí, které s nejvyšší právní silou regulují mimo jiné, právní vztahy mezi soukromými subjekty, státními orgány a orgány samosprávy. Jak Ústava České republiky, tak Listina základních práv a svobod stanoví meze státní moci, které je umožněno činit pouze to, co jí právní předpis alespoň s právní mocí zákona výslovně umožňuje a rovněž určuje možnosti občanům, kteří naopak mohou činit to, co jim zákona nezakazuje a povinnosti jim mohou být stanoveny pouze zákonem či právním předpisem vyšší právní síly. Tyto meze platí pouze na zákonné úrovni.

Pokud bude v oblasti community policing vůle jednat spolu těsněji, zákon poskytuje řadu možností, podle kterých například útvary Policie České republiky či obce mohou vyhovět požadavkům občanů a obě strany si mohou vzájemně vyjít vstříc bez porušení právního řádu České republiky.

Při posuzování vzájemných práv a povinností občanů na straně jedné a státních orgánů, včetně Policie České republiky a straně druhé lze vyvodit, že co se týče povinností a oprávnění, jsou na veřejnou moc kladeny mnohem vyšší nároky než na

¹² Překlad článku Community policing v anglické Wikipedii – otevřená encyklopedie do které přispívají dobrovolníci z celého světa.

¹³ Community policing: manulál pro uniformovanou policii, Praha 2008 říká, že tuto filozofii vytvořil Tom POTTER, bývalý policejní ředitel v Portlandu v Kretonu (USA), v době, kdy ještě jako mladý policista vykonával obchůzkovou službu. Jiné legendy mluví o tom, že to byl Sir Robert PEEL, který přišel s devíti zásadami, na kterých stojí moderní policejní práce (Velká Británie). Ať to byl ten pán nebo ten druhý, český model je dobrý a dle mého názoru i schopný občanům a samotným aktérům přinést mnoho nových poznatků a zkušeností a důležité vysoké úrovně spolupráce

občany. To je ovšem závěr, který zcela pomíjí funkci a smysl složek státní správy a samosprávy.

V demokratickém právním státě je vysoce respektována svoboda občana a ve všech relevantních případech je postavena nad působnost státních orgánů. Jediným omezením této svobody může být povinnost stanovená zákonem – obecně lze tento stav nazvat „vyšší mocí zákonnou“, která jediná je schopna klást občanům povinnosti. A samozřejmě následně jím takto zmocněné státní orgány.

Konkretizaci vztahů mezi uvedenými subjekty (občany, obcemi – včetně obecní policie a Policíí České republiky), lze nalézt v několika právních předpisech, zejména v zák. č. 283/1991 Sb.¹⁴, o Policii České republiky, zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii a v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Na podzákoně úrovni tyto zákony doplňuje a vzájemně koordinuje nařízení vlády, kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie České republiky k orgánům obcí a obecní policii, které bylo publikováno ve Sbírce zákonů pod číslem 397/1992 Sb. V systému právního řádu České republiky však existuje více relevantních právních norem obsažených v různých právních předpisech, které leckdy postrádají systematické propojení.

Charakteristickou a nejčastější oblastí vzájemné spolupráce představuje vztah, který je upraven § 47 zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve kterém se uvádí, že každý (nejen občan) má právo obrátit se na policistu a policejní útvary se žádostí o pomoc. Této žádosti je v mezích své pravomoci a působnosti policista povinen vyhovět. Tím se upravuje základní postavení občana a policisty v oblasti community policing. Každý občan může vědět, že se na policistu může obrátit s žádostí o pomoc a ten, že mu vyhoví. Stejná práva má občan i vůči strážníkovi.

V oblasti community policing má policista některá práva vůči občanovi. Jde zejména o právo v případě nebezpečí bezprostředního ohrožení života a zdraví nebo majetku požádat každého o pomoc (viz. ust. § 48 zákona o Policii České republiky). Tuto pomoc nikdo nesmí – kromě zákonem stanovených výjimek - odepřít.

Pro vztah mezi občany a policisty či obecně pro vztah mezi občany a Policíí na úrovni community policing existují sice nikoli rozsáhlé právní normy, ale přesto významné a umožňující fungování v této oblasti. Z pohledu Policie České republiky lze namítat, že její oprávnění jsou v tomto sektoru užší, než oprávnění občanů a nejsou dostatečná. Tak tomu ovšem není, kdy Policie České republiky disponuje i ostatními oprávněními,

¹⁴ Od 01.01.2009 platí nový Zákon o Policii ČR č. 273/2008 Sb. (právní vztah upraven dikcí ust. § 16 citovaného zákona).

kteřá jsou stejná jako ta zmíněná, vynutitelná použitím sankce¹⁵ – tomu, kdo neuposlechne výzvy, hrozí přestupek na úseku veřejného pořádku dle ust. § 47 zák. č. 200/1990 Sb. Občané i policisté mají, s ohledem na své postavení a své úkoly v demokratické právní společnosti, vyvážená práva a povinnosti, která mohou zabezpečit fungování community policing v České republice.

Pro oblast community policing je nezbytná komunikace. Všechny zahrnuté složky se v právních předpisech informují o závažných opatřeních a skutečnostech, které mohou ohrozit místní veřejný pořádek. Obce jsou informovány o zamýšlených změnách v místní struktuře policejních složek, policie se např. vyjadřuje k obecně závazným vyhláškám dotýkajících se zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku nebo předkládá obecním radám zprávu právě o záležitostech veřejného pořádku.

Komunikace však podle nařízení vlády publikovaného pod č. 397/1992 Sb. může spočívat např. i v přednáškách, které směřují k předcházení protispolečenské činnosti a k výchově občanů k dodržování obecně závazných právních předpisů (viz. § 2 citovaného nařízení vlády). Na těchto společenských a vzdělávacích akcích mohou policisté obeznámeni s místními podmínkami vysoce zvýšit kredit Policie České republiky a získat občany k participaci na agendě community policing. Občané mohou na druhou stranu přímo zástupcům policie sdělit problémy, které je nejvíce tíží a dohodnout se na co možná nejefektivnějším řešení.

Velmi významná může být i činnosti obcí, které je v samostatné působnosti svěřena pravomoc vydávat obecně závazné právní předpisy – obecně závazné vyhlášky obcí. Tyto vyhlášky umožňují obcím v souladu s ústavními principy, jakož i konkrétním ustanovením § 10 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, zabezpečit místní záležitosti veřejného pořádku. Obec může zejména stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase určených vyhláškou obce. Dále může obec vymezit, že na některých veřejných prostranstvích jsou takové činnosti zakázány. Obec také může vyhláškou stanovit právní normy pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték. Tyto podmínky také musí respektovat požadavek, aby jejich omezující charakter dosahoval pouze rozsahu nezbytného k zajištění veřejného pořádku.

¹⁵ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (ust. § 11 SANKCE).

Významným pojmem v community policing, který hraje nezastupitelnou úlohu v příslušných právních normách, je veřejný pořádek. Tento pojem není v žádném právním předpise definován a specifikován. Přesto došlo k ustálenému významu tohoto pojmu. Veřejný pořádek můžeme chápat jako souhrn pravidel chování na veřejnosti. Pravidly jsou ta obsažená v právních normách, ale také pravidly mimoprávními, jejichž zachovávání je v souladu s obecným názorem o klidném a pokojném soužití osob a je ve veřejném zájmu. V těchto právních a zejména neprávních pravidlech lze nalézt vodítko pro styl vzájemného chování policie a občanů. Vzhledem k tomu, že zákon nestanoví přesně hranice veřejného pořádku – a jde tedy o neurčitý pojem správního práva – dává širší oprávnění obcím, které nejsou vázány centrálně stanovenými hranicemi pojmu. Mohou veřejný pořádek definovat v souladu se zvyklostmi uznávanými na svém území a využít činnost obecní policie zcela v souladu s principy community policing. Rovněž mohou vyslyšet požadavky občanů a regulovat činnosti, které v daném místě nepřispívají ke klidnému soužití.

Participace občanů na povinnostech obcí a Policie České republiky je z pohledu práva omezena. Regulovat jejich činnost mohou do určité míry pouze občané obce, starší 18 – ti let a v některých případech i majitelé (fyzické osoby) nemovitostí na území obce. Z mimoprávního pohledu ovšem participaci občanů, ale v podstatě každého, nejsou kladeny žádné překážky. Občané, jsou-li požádáni, mohou v rámci community policing spolupracovat pouze v zákonem předvídaných případech. V opačném případě by byla porušena povinnost státních orgánů jednat pouze v zákonem předvídaných případech. Občané nemohou jednat tam, kde zákon výslovně stanoví oprávnění jednat pouze státnímu orgánu.

Obecní policie je orgánem obce a vzhledem k samosprávnému charakteru obcí z pohledu práva na místní (lokální) úrovni, má k občanům blíže než Policie České republiky. Podle § 1 nařízení vlády ČR č. 397/1992 Sb. spolupracuje Policie České republiky s obecní policií. Vztahy mezi Policií České republiky a Obecní policií nejsou založeny na principu nadřízenosti a podřízenosti, ale na principu koordinace, součinnosti a spolupráce. Podle ust. § 3 odst. 2 uvedeného nařízení vlády se mají policejní útvary, orgány obcí a obecní policie neprodleně informovat o okolnostech, které mohou závažně ohrozit veřejný pořádek. Jestliže Policie České republiky plní úkoly při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku společně s obecní policií, má se velitel příslušného policejního útvaru dohodnout na společném postupu s osobou, která řídí obecní policii nebo s tím strážníkem, který je pověřen ve smyslu ust. § 3 odst. 2 zákona o Obecní policii plněním některých úkolů při jejím řízení. Podle § 6 nařízení vlády mohou útvary Policie České republiky, orgány obcí a obecní policie dohodnout podrobnosti o spolupráci při zabezpečování veřejného pořádku s ohledem

na místní (lokální) podmínky. Pro platnost takové smlouvy plně dostačuje, aby měla povahu organizačního úkonu, který zavazuje pouze strany této smlouvy. V právním řádu České republiky však lze nalézt další právní normy upravující vzájemné postavení Policie České republiky a Obecní policie.

Nelze říci, že agendou community policing by se měla zabývat pouze obecní policie. To by bylo popřením úkolů, které jsou na Policii České republiky kladeny. Obě policie mají svou nezastupitelnou úlohu a teprve jejich sladěným fungováním může být dosaženo plné zabezpečení záležitostí místního veřejného pořádku a naplněny požadavky community policing. Obecní policie má v místní oblasti dostatečná oprávnění schopná suplovat činnosti Policie České republiky, avšak vzhledem ke své funkci a svým úkolům je schopna v mnoha případech lépe vyhovět požadavkům a zasáhnout i do takových oblastí, jako je informační pomoc cizincům, občanům, jiné obci, apod.

Problematika community policing je rozptýlena v několika právních předpisech, avšak český právní řád, byť to výslovně nezmiňuje, s touto oblastí počítá jako s jedním z prvků zajištění veřejného pořádku na municipální úrovni, boje proti nezákonnému jednání a přiblížení činnosti příslušných bezpečnostních složek státu občanům. Právní normy v dané oblasti vymezují prostor, ve kterém mohou z právního pohledu příslušné orgány obce, obecní policie, Policie České republiky, orgánů státní správy a občanů efektivně spolupracovat. Prvkem, který brání plnému rozvinutí existující právní úpravy, je nedostatečné uplatňování těchto norem, neboť jejich uplatnění ve velké míře spočívá na ochotě je plně využívat v rámci celé naší společnosti.

„Četník se musí snažiti, aby si osvojil ve svém obvodu co možno důkladnou místní a osobní znalost, neb tím se mu značně usnadní plnění služebních povinností.“¹⁶

„Community policing – služba veřejnosti spočívající zejména v provádění opatření předcházení protiprávnímu jednání a odstraňování příčin jeho vzniku v úzké spolupráci s orgány státní správy a samosprávy, právníckými a fyzickými osobami.¹⁷

Community policing může jednak znamenat komunitní přístup k policejní práci, čímž myslíme policejní práci, která je orientována na cílenou službu široké občanské veřejnosti, anebo společenskou policejní činnost. Zatímco předmětem zájmu tradičních policejních strategií je protiprávní chování, předmětem zájmu Community policing jsou následky, které kriminalita způsobuje, vzniklé škody a potenciální

¹⁶ Rukověť Četnictva z roku 1932, strana 98 oddíl IV.

¹⁷ ZP PP ČR č. 110/2008, čl. 2 písm. p)

hrozby, včetně cílené prevence ze strany policie. Zpravidla se jedná o souhrn takových policejních přístupů, které dokážou identifikovat a pojmenovat řadu problémů v oblasti veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti. V návaznosti na označení jevů, municipální policie navrhne možnosti opatření jevům předcházející (vlastních)-policejních. A dále i takových, na kterých se bude podílet široká veřejnost.

Pojem jako takový nemá ani jednotnou definici, ani jednotný obsah. Z tohoto důvodu se může stát, že si pod ním každý policista nebo občan představí něco jiného. Community policing¹⁸ je typem přístupu policejních složek ke společnosti a občanům, Základním předpokladem pro realizaci principů community policing je organizování policejní práce jako služba veřejnosti. Tento nově zaváděný druh činností však nenahrazuje standardní policejní práci na základních útvarech, ale významně ji doplňuje. Zejména se jedná o úzké pracovní vazby policisty okrskáře na lokální instituce (např. představitele Obecních úřadů). Dále je velice žádoucí, aby došlo k vybudování vazeb a proaktivních sociálních sítí na občany žijící v konkrétní lokalitě, místě (okrsku). Je to tím, že community policing je spíš filozofie než taktika nebo nějaký specifický přístup. Koncept je vždy naplňován v lokálních variantách, které spojují mimo jiné tato základní východiska:

- Policejní práce orientována na službu veřejnosti nenahrazuje standardní práci policie na základních útvarech, ale doplňuje ji a významně ji usnadňuje.
- Policisté jsou k proaktivní činnosti motivováni částečným přenesením zodpovědnosti za bezpečnostní situaci v „jejich“ lokalitě, s čímž souvisí i relativní část rozhodovacích pravomocí.
- Preventivní aktivity jsou stejnoměrně delegovány na každého policistu v rámci jeho běžných služebních povinností.
- V lokalitě působí dlouhodobě stejní policisté, aby měli dostatek času získat dobrou místní znalost a aby občané dobře poznali „svého policistu“.

Pomocí community policing¹⁹ již dvě desetiletí hledají policejní odborníci v USA alternativní cesty, jak redukovat nepřetržitě rostoucí kriminalitu. V posledních letech byl propracován nový systém policejní práce známý pod pojmem "Community Oriented Policing". Podle dalších zjištění je tento systém policejní činnosti odrazem nové policejní filozofie, která spočívá v tom, že policejní práce má být orientována na problémy a potřeby regionálně ohraničené malé komunity, tj. obce či její části.

¹⁸ ZP PP ČR č. 218/2008 o zavádění principů Community policing do policejní praxe.

¹⁹ www.community-policing.cz

Tato policejní filozofie je výrazem snahy napravit nedostatky, které se v USA projevily za éry profesionalizace policie v letech 1920 - 1970. Cílem v onom půlstoletí bylo vymanit policii z korupčních politických vlivů a profesionalizovat ji. Koncepce profesionalizace obsahovala těchto pět prvků:

- Policisté musejí mít dobré vzdělání, být disciplinovaní a být přísně vedeni,
- právo má být uplatňováno vůči každé osobě stejně,
- policejní práce si musí osvojit nové technické vymoženosti,
- povyšování již nelze provádět na základě osobních a kamarádských vztahů,
- represivní boj s kriminalitou stojí v popředí.

Realizace těchto zásad byla nutná k rozsáhlé nové orientaci americké policejní politiky. V důsledku koncentrace pozornosti na stíhání trestných činů a odbourání sociálních aspektů činnosti došlo však k izolaci policie. Policista přestal být "sousedem a dobrým přítelem", který přijde na pomoc v nouzi, protože se stal "bojovníkem proti zločinu" ("crime fighter").

Dávala se přednost motorizovaným policejním hlídkám a kladl se důraz na rychlý zásah policie. Proti policejní korupci se bojovalo i tím, že byl zaveden rotační princip, tj. policista nezůstával dlouho na jednom místě, aby se s ním důvěrně nesžil. Tento princip je používán v současné době v resortu Ministerstva národní obrany České republiky.

Éra policejní práce orientované na komunity se začíná vyvíjet postupně od r. 1970, a to zejména v souvislosti s pracovním přetížením policie. Policie v důsledku izolace od obyvatelstva nebyla a není s to zadržet vývoj kriminality. Policejní výzkumy mířily k požadavku, aby policie změnila svoje priority. Středem jejího úsilí se musí stát "malé problémy" lidí, které často vedou k obavám z kriminality. Výzkumníci vyšli z těchto tří základních myšlenek:

- "Ne-pořádek" v obci vytváří strach lidí. Místa s bandami mládeže, s lidmi bez přístřeší, prostitutkám apod. jsou zvláště postižena kriminalitou.
- Chce-li policista účinně postupovat proti strachu z kriminality, potřebuje podporu a "krytí zad" ze strany obyvatelstva.
- Rozšířené asociální chování (opíjení se na ulici, znečišťování veřejných prostor, pouliční prostituce, veřejný prodej drog apod.) je znakem toho, že absentují intervence sociální společnosti.

Již jedna rozbitá okenní tabule, které nevěnuje nikdo pozornost, může vést k dalšímu

vandalismu a k řetězové reakci. Občané se stěhují pryč do "pořádných" obytných čtvrtí, jiní, příjmově slabší, se stěhují sem. Obchody se zde zavírají, základní etické a morální hodnoty společnosti se propadají. Hlavní výtka na adresu policie: Vidí teprve konec koloběhu tohoto dění kriminalitu! Ale právě zde jsou policejní možnosti velmi omezeny. Nová filozofie policejní práce chápe policii jako instanci pro řešení problémů. Má se na základě svého vztahu k občanům obce starat o problémy kriminality, o strach občanů z kriminality, o obecné sociální problémy i sousedské vztahy. Organizační změny se projevují v tom, že pořádkový policista opouští hlídkové vozidlo, aby se dostal do přímého kontaktu s občanem. Motto zní: **"The cop back to the beat"**²⁰, tedy strážník opět zpátky na ulici, do terénu. Parametrem úspěchů policejní práce již nejsou procenta objasněnosti a počty zadržených a zatčených, nýbrž spokojenost a pocit bezpečí občanů v obci.

Na "Community Policing" jsou z hlediska nové orientace kladeny tyto požadavky:

- Nedávat přednost represivnímu boji s kriminalitou.
- Koncentrovat se na jevy "ne-pořádku" v chování lidí a prostředí obcí (žebrota, vandalismus, znečišťování veřejných míst apod.).
- Rozvíjet užší vztahy k občanům ve smyslu vzájemného partnerství.
- Rozvíjet užší vztahy ke státním a soukromým institucím, které mají co činit se sociálními problémy společnosti.
- Nově definovat úkol policie v pojetí všeobecné "instance pro řešení problémů a poskytování pomoci k svépomoci".

To znamená, že úkolem policie je především informovat obyvatelstvo a motivovat je, aby se aktivně podílelo na zlepšení kvality života v místě. Každý by měl poznat, že může přispět k potlačení kriminality a z ní plynoucích sociálních problémů.

Policisté by měli myslet nikoliv jen z hlediska jednotlivého případu, nýbrž problémově. Policie musí zjišťovat motivy a problémy skryté za jednotlivým činem a rozvíjet dlouhodobé koncepce řešení sociálních konfliktních situací. Je třeba hledat "kořeny" trestného činu, nikoli zůstat na povrchu.

Ke zlepšení vztahů důvěry mezi policií a občany určitého rajonu může přispět vybudování osobních kontaktů. Nasazení hlídkových vozů, v nichž policisté projíždějí kolem občanů, aniž promluví, vytváří nejen fyzickou, nýbrž i sociální a psychologickou

²⁰ Rahtz, H.: Community Policing: A Handbook for Beat Cops and Supervisors. Criminal Justice Press, Monsey, New York, 2001.

distanci. Proto se některé policejní služebny opět vrátily k tradiční praxi: Pěší hlídky a patroly na jízdních kolech prožívají renesanci! Jejich úkolem je především obnovovat osobní kontakty s obyvateli příslušného rajonu, např. poznat jejich životní poměry, typické sociální podmínky a snažit se ztotožnit se svým rajonem. Bylo zjištěno, že i policisté jsou spokojenější se svým povoláním.

Výsledek těchto snah je velmi slibný:

- Počet trestných činů páchaných v jednotlivých rajonech se snížil,
- strach občanů, že se stanou obětí zločinu, se zmenšil,
- zvýšila se spokojenost občanů s policejní praxí a důvěra k policistům, neboť policista není považován jen za úřední osobu, nýbrž také za osobnost, která se zasazuje o udržení kvality jejich života,
- policisté získávají od občanů více informací, které mohou být využity v preventivním i represivním boji s kriminalitou.

V USA se šíří i jistá skepse o využitelnosti této nové filozofie (ačkoli se jí řídí již více než 300 policejních služeben). Dosud totiž nejsou vědecky ověřeny její praktické výsledky a existuje určitý odpor úředních míst vůči změnám "zajatých" struktur. V minulosti docházelo ke změnám často až po evidentních a vzrušujících skandálech.

Za potenciální slabiny (community policing) se považují následující otázky:

- Co je to "komunita"? Jaké společenství se jí pro tyto účely rozumí? Nemá se jím rozumět žádný homogenní celek.
- Koho policie vlastně dostihne? Pilotní projekty ukazují, že policie se svými pomocnými programy osloví jen lidi středního stavu. Cesty k chudým, k příslušníkům etnických menšin nebo různým skupinám pachatelů zůstanou často uzavřené.
- Problém policejní práce orientované vůči komunitě se dotýká odpovědnosti každého jednotlivého policisty, a tedy i forem a stylu jejich řízení. Community Policing vyžaduje větší míru svobody v rozhodování policisty na místě samém. Vhodný je typ policisty s "kritickým a flexibilním myšlením", nikoliv jen "disciplinovaný voják". Co ale zabráni tomu, aby vzhledem k větší volnosti neupadl znovu do starých korupčních způsobů chování? Mnozí věří, že tomu lze předejít výběrem osob morálně pevných, jejich specifickým vzděláváním a účinnou kontrolou.
- Zůstává též otázkou, zda starší a zkušenější kolegové budou moci být vzorem k napodobení a následování pro mladé policisty, zda je budou moci vést a zapracovávat. Je vůbec možné korigovat hodnoty a postoje "dlouho sloužícího" policisty a přeorientovat ho na nové? Tato otázka zůstává otevřená.

- Nejčastěji je kritika Community Policing zaměřena na otázku role policisty v demokratické společnosti. Existují obavy, že zavedením této policejní práce nebude již moci být jasně definována úloha policie ve společnosti. Má se stát činnou v sociální oblasti, nebo bojovat se zločinem, nebo snad ode všeho trochu? Stane se nakonec policista sociálním pracovníkem se zbraní v ruce? Jak dalece se má plést do působnosti jiných sociálních institucí? A nelze zapomínat také na to, že policisté nejsou (ještě) vzděláni pro sociální oblast.
- Konečně se klade i otázka, zda je obyvatelstvo trvale ochotno (a také zda je vůbec s to) pracovat v takovém partnerství s policií proti zločinu a usilovat o více bezpečnosti. Ze všech těchto otázek a kritických hlasů vyplývá, že koncepce Community Policing není v USA považována za všelék v boji s kriminalitou a sociálním "ne-pořádkem".

Je známo, že policejní filozofie Community Policing ovlivnila silně i činnost policie v Kanadě. Jak reaguje na tyto nové myšlenky policie v Německu? Je si vědoma toho, že americké policejní filozofie, koncepce a modely nelze mechanicky přenášet do Německa. Na druhé straně však mohou být podnětem k přemýšlení o roli policie v Německu. Současná diskuze v Německu probíhá na dvou úrovních: Na první se diskutují problémy narůstající organizované kriminality, nová práva policie v boji proti ní a intenzivnější mezinárodní policejní spolupráce.

Na druhé se uvnitř policie intenzivněji diskutuje o americké Community Policing. V Německu se hovoří o "komunálně orientované prevenci". Boj s kriminalitou nemá být jen úkolem policie, nýbrž i zájmem obcí. Předcházení trestné činnosti je chápáno jako celospolečenská úloha. Ve více německých městech vznikly interdisciplinární preventivní skupiny.

Jako paralela amerického vývoje se jeví tzv. "Bezpečnostní ofenziva 92 ve spolkové zemi Hesensko". Policie, občané a obce mají pracovat ruku v ruce. Přítomnost policistů na veřejných místech má být zvýšena a regionální preventivní práce zintenzivněna. Ve všech těchto případech se projevuje myšlení orientované problémově.

Americká diskuze odráží zjevnou souvislost mezi ekonomickou a sociální situací země a její kriminalitou. Centrálním požadavkem v USA je primární prevence; v Německu však je takový požadavek rád přehlížen. Na adresu nositelů politických rozhodnutí by se mělo říci, že nové zákony a nasazení policie jsou mnohem levnější než zásadní kriminálně preventivní zásahy do hospodářského a sociálního systému.

Policie by si měla dobře zvážit, zda ji hluboká a široká primární prevence nepřetíží. V tomto směru jsou tendence v Německu oproti USA přiměřenější: Policie dává na regionální úrovni podněty příslušným institucím a pak se stáhne zpět.

Policie v Německu stojí na konci tohoto století před novými otázkami: Můžeme vzhledem k omezeným početním stavům účinně bojovat proti organizované kriminalitě i běžné kriminalitě současně? Nebo je třeba stanovit priority? Která kritéria by se měla vzít za základ? V jakém rozsahu by se měla vedle toho ještě dávat přednost preventivní práci? Řešení těchto otázek by vyžadovalo principiální kriminálně politická rozhodnutí. Je třeba si stále připomínat slova německého právníka von Liszta (1851 - 1919), že **"nejlepší kriminální politikou je dobrá sociální politika"**!

Zajímavé jsou i otázky plynoucí z policejní práce v Japonsku. Zde se zejména jedná o činnosti kobanů. Kobany jsou malé policejní revíry, kterých je v Japonsku 15000. Jsou umístěny zejména v ohniscích kriminality ve městech a na venkově a drží se v nich služba čtyřadvacet hodin denně. Policista kobanu zná každého jednotlivého občana - včetně jeho osobních a rodinných poměrů a problémů. Jednou z hlavních služebních povinností každého policisty kobanu je navštívit dvakrát ročně každou domácnost a přátelsky, neformálně s ní promluvit. Policisté kobanu nepotřebují počítače, vše mají uschováno ve vlastním vědomí a nejcennější informace zaznamenává každý policista do své poznámkové knihy, kterou při odchodu z kobanu předá nástupci. Tak se vytváří téměř neproniknutelná síť globálně vševědoucí policie. Dnes si nelze v Japonsku představit, že by se zločinec mohl někde ukrývat před policií déle než deset dní. Význam kobanů pro boj s drobnou i organizovanou kriminalitou je tak zcela neoddiskutovatelný a velice důležitý.

Celkové zkušenosti tedy ukazují, že v systému vůči komunitě zaměřené či komunálně orientované policejní práce jsou spokojenější občané i policisté. A však tento systém není všelékem. Tradiční kriminalistická práce zaměřená na zjišťování pachatelů zjevné a latentní kriminality musí dále pokračovat. Musí se též prohlubovat svépomoc občanů (sdružení sousedů apod.), při čemž má být policie nápomocna. V této souvislosti však J. Stock vyslovuje obavy z tendencí "plíživé privatizace kontroly zločinu". A uvádí řadu konkrétních příkladů, např. "občanskou obranu" ve Wilhelmshorstu, "mezinárodní obranu obyvatelstva Starckenburgring" v Dietzenbachu aj. Z monopolu státní moci vyplývá zásadní povinnost státu chránit občana před trestnou činností. Občan má sice povinnost součinnosti, ta se však omezuje

především na pasivní ochranu vlastní privátní sféry. Nemůže tedy prolamovat mocenský monopol státu a tak ohrožovat klid.

3.1.3 Praktický výkon služby policistů OOP Litoměřice

Cílem a snahou vedení Základního útvaru Policie České republiky v Litoměřicích, je zvýšit počet skutečně odsloužených hodin policistů okrskářů v přidělených okrscích. Tím konkrétním policistům vytvářet podmínky pro jejich činnost v okrscích s cílem naplňování filozofie community policing. Samozřejmě pod podmínkou splňování stanovených jasných globálních pracovních cílů a místních (lokálních) priorit. Priority na municipální úrovni jsou upravovány na základě průběžného vyhodnocování stavu bezpečnosti a vývoje kriminality v daném území, dle případných potřeb státní správy, samosprávy. Dále jsou jednotlivé priority činnosti podřízeny a upravovány i na základě připomínek a podnětů občanů trvale žijících ve spravovaných lokalitách policisty-okrskáři. Myšlenky a principy Community policing jsou zaváděny do každodenní praxe činnosti policistů Základního útvaru Litoměřice od roku 2006. Hlavním cílem všech snah ze strany vedení Základního útvaru, jsou následující ukazatelé činností policistů-okrskářů:

- Svěřená část území konkrétnímu policistovi k osobní odpovědnosti,
- delegování pravomocí (vycházejících ze zákonných norem),
- samostatný výkon všech policejních činností v dané lokalitě,
- budování proaktivních sociálních vazeb na představitele institucí v okrsku a zejména občanů v lokalitě trvale žijících nebo pracujících,
- vybudování velmi dobré místní a osobní znalosti policisty-okrskáře ve svěřeném okrsku,
- společný výkon služby s určeným strážníkem Městské policie Litoměřice, případně s určeným strážníkem Obecní policie Křešice,
- výrazná míra veřejné kontroly ze strany občanů.

3.1.3.1 Služební okrsky

Obchůzkovou službou se rozumí systematická, kvalifikovaná a zpravidla samostatná činnost policistů v okrscích, založená na dokonalé místní a osobní znalosti a úzké součinnosti a spolupráci se státními orgány, orgány obcí, obecní policií a právníky a fyzickými osobami. Obchůzkovou službu vykonává policista zpravidla samostatně, kdy ve svěřeném okrsku odpovídá za stav a úroveň ochrany veřejného pořádku,

předcházení a odhalování trestné činnosti. Výkon obchůzkové služby je zaměřen na prevenci, výchovu a osvětovou činnost, spolupráci se státními orgány, orgány obcí, právníckými a fyzickými osobami. Obchůzkovou službou je zajišťován každodenní a bezprostřední kontakt s veřejností, která podle kvality obchůzkové služby přispívá k její kontrole. Důležitou podmínkou pro její provádění je dokonalá místní a osobní znalost.²¹

Policista (okrskář) vykonává službu v přiděleném okrsku, kde spolupracuje s představiteli orgánu obcí, občany a obecní policií, dohlíží na ochranu veřejného pořádku, chrání život a zdraví občanů a majetek státu, právníckých a fyzických osob, předchází a zabraňuje páčání trestných činů a zakročuje proti jejich pachatelům, zajišťuje provedení úkonů na místě činu, neodkladných a neopakovatelných úkonů, jejich řádnou dokumentaci a plnění úkolů hlásné služby k zajištění dalších opatření, vede a aktualizuje přehled o okrsku a z vlastního plánu předkládá vedoucímu podklady pro plánování pracovní doby k plnění úkolů v přiděleném okrsku.

Pro výkon služby je zpracován přehled o okrsku, který má formu písemnou popř. elektronickou. Přehled musí obsahovat plánek okrsku s vyznačenou hranicí, seznam ulic, charakteristiku okrsku, seznam důležitých objektů (míst) a seznam osob a kontaktů důležitých pro výkon služby v okrsku, např. v době krizového řízení, apod.

Hodnocení výkonu práce policisty určeného k výkonu obchůzkové služby v přiděleném okrsku lze provádět podle kvality a výsledků spolupráce s občany, s orgány místní samosprávy a s dalšími subjekty. Důležitým kritériem je také účinnost prevence podle počtu a využitelnosti získaných poznatků k trestným činům a přestupkům, jejich pachatelům, počtu vypátraných hledaných a pohřešovaných osob a odcizených věcí a kvality práce v rámci provádění úkonů v přestupkovém řízení a jednotlivých úkonů v trestním řízení.

Obchůzková služba je v Litoměřicích realizována zejména pěší formou celkem v 6 okrcích. Došlo k přepracování rozdělení obvodu základního útvaru Litoměřice. Kdy

²¹ Jedná se zejména o znalost hranic přiděleného okrsku a celého služebního obvodu, míst, kde dochází k častému narušování veřejného pořádku a páčání trestné činnosti, bezpečnostních rizik v území, míst a objektů, kde dochází k soustředování osob dopouštějících se protiprávního jednání (např. úkryty, neobydlené budovy, restaurace, parky, apod.), dále osob důležitých pro činnost policistů v okrsku z hlediska jejich dřívější nebo současné činnosti, jejich jména, přezdívky, úroveň a způsobu života, styků, chování, pracovní zařazení, apod. (osob trestaných pro spáchanou trestnou činnost, osob podmíněně odsouzených pro trestnou činnost, skupin mládeže dopouštějících se protiprávního jednání, apod.), Následně osob, které jsou ochotny spolupracovat s policií a poskytují informace o připravené nebo páchané trestné činnosti, informace k narušování veřejného pořádku, apod.

důležitá změna je ta, že došlo k úpravě počtu okrsků (vzhledem ke skutečnému stavu policistů). Služební obvod byl rozdělen následně do 6 okrsků (3 okrsky město/3 okrsky venkov - viz. čl. 3 odst. 3 ZP PP ČR č. 110/2008.

Přehledy o okrscích jsou vedeny v elektronické podobě dle čl. 24 odst. 1 ZP PP ČR č. 110/2008, karty úseku jsou vedeny na ZÚ Litoměřice dle dikce čl. 7 odst. 2 citovaného ZP. Karty úseku jsou vedeny rovněž v elektronické podobě, jsou k dispozici z jakéhokoliv PC na ZÚ Litoměřice.

V obcích Velké Žernoseky, Třebušín a Ploskovice máme dle dikce čl. 26 ZP PP č. 110/2008 zřízeny služební místnosti. V těchto služebních místnostech nejsou vedeny žádné služební pomůcky.

CP může jednak znamenat komunitní přístup k policejní práci, čímž myslíme policejní práci, která je orientována na cílenou službu široké občanské veřejnosti, anebo společenskou policejní činnost. Zatímco předmětem zájmu tradičních policejních strategií je protiprávní chování, předmětem zájmu CP jsou následky, které kriminalita způsobuje, vzniklé škody a potenciální hrozby, včetně cílené prevence ze strany policie.

Myšlenky, přístup k CP a jeho vlastní realizace v lokálních podmínkách má svá specifika, která ovšem spojují tato základní východiska:

- Policejní práce orientovaná na službu veřejnosti nenahrazuje standardní policejní práci na základních útvarech, ale významně ji doplňuje a významně usnadňuje,
- policisté jsou k proaktivní činnosti motivováni částečným přenesením zodpovědnosti za bezpečnostní situaci v „jejich okrsku“, s čímž souvisí i relevantní část rozhodovacích pravomocí,
- preventivní aktivity jsou stejnoměrně delegovány na každého policistu v rámci jeho běžných služebních povinností, spíše ovšem nad rámec jeho povinností,
- v okrsku působí dlouhodobě stejní policisté, aby měli dostatek času získat dobrou místní a osobní znalost, aby občané mohli dobře poznat „ svého policistu“.

Proto město Litoměřice (služební obvod ZÚ /původně/ do 11 okrsků), nyní bylo rozděleno do tří celků (okrsků). Okrskem se rozumí část územního obvodu oddělení přidělována policistům k osobní odpovědnosti a k výkonu občůzkové služby. V okrscích policisté vykonávají službu zpravidla polovina své plánované směny a to zejména v denní době. Obchůzkovou službu vykonává policista zpravidla samostatně, kdy ve svěřeném okrsku odpovídá za stav a úroveň ochrany veřejného pořádku,

předcházení a odhalování trestné činnosti. Zpravidla je plán služeb zpracován tak, aby policista z plánovaného fondu pracovní doby na měsíc, polovinu plánovaných hodin mohl odpracovat v obchůzkové službě. Výkon obchůzkové služby je zaměřen na prevenci, výchovu a osvětovou činnost, spolupráci se státními orgány, orgány obcí, právníckými a fyzickými osobami. Výkonem obchůzkové služby je zajišťován každodenní a bezprostřední kontakt s veřejností, která podle kvality obchůzkové služby přispívá k její kontrole. Důležitou podmínkou pro její provádění je dokonalá místní a osobní znalost. Jedná se zejména o znalost:

- Hranic přiděleného okrsku a celého služebního obvodu,
- míst, kde dochází k častému narušování veřejného pořádku a páchaní trestné činnosti, bezpečnostních rizik v území,
- míst a objektů, kde dochází k soustřeďování osob dopouštějících se protiprávního jednání (např. úkryty, neobydlené budovy, restaurace, parky, apod.),
- dalších míst, zejména tržišť, zastaváren, bazarů, burzovních a prodejních míst (oficiálních i neoficiálních),
- dislokace institucí a organizací poskytujících veřejné služby (Hasiči, záchrana, havarijní a opravárenské služby, úřady místní samosprávy),
- osob důležitých pro činnost policistů v okrsku z hlediska jejich dřívější nebo současné činnosti, jejich jména, přezdívky, úroveň a způsobu života, styků, chování, pracovní zařazení, osob trestaných pro spáchanou trestnou činnost, osob podmíněně odsouzených pro trestnou činnost, skupin mládeže dopouštějících se protiprávního jednání,
- osob, které jsou ochotny spolupracovat s policií a poskytují informace o připravené nebo páchané trestné činnosti,
- osob, které z titulu své funkce nebo zaměstnání jsou povinny spolupracovat s policií.

Policista (okrskář) vykonává službu v přiděleném okrsku, kde spolupracuje s představiteli orgánu obcí, občany a obecní policií, dohlíží na ochranu veřejného pořádku, chrání život a zdraví občanů a majetek státu, právnických a fyzických osob, předchází a zabraňuje páchaní trestných činů a zakročuje proti jejich pachatelům, zajišťuje provedení úkonů na místě činu, neodkladných a neopakovatelných úkonů, jejich řádnou dokumentaci a plnění úkolů hlásné služby k zajištění dalších opatření, vede a aktualizuje přehled o okrsku a z vlastního plánu předkládá vedoucímu podklady pro plánování pracovní doby k plnění úkolů v přiděleném okrsku. Přehled o okrsku se zpracovává ve formě elektronické nebo písemné na každý okrsek a jeho obsah stanoví vedoucí. Přehled musí obsahovat plánek okrsku s vyznačenou hranicí,

seznam ulic, charakteristika okrsku, seznam důležitých objektů (míst) a seznam osob a kontaktů důležitých pro výkon služby v okrsku, např. v době krizového řízení, apod. Přehled je průběžně aktualizován, minimálně jednou za tři měsíce. Okrsek je uložen u dozorcí služby a aktualizaci provádí policista s územní odpovědností a předkládá ke kontrole vedoucímu. Hodnocení výkonu práce policisty určeného k výkonu obchůzkové služby v přiděleném okrsku lze provádět podle kvality a výsledků spolupráce s občany, s orgány místní samosprávy a s dalšími subjekty, účinnosti prevence podle počtu a využitelnosti získaných poznatků k trestným činům a přestupkům, jejich pachatelům, počtu vypátraných hledaných a pohřešovaných osob a odcizených věcí a kvality práce v rámci provádění úkonů v přestupkovém řízení a jednotlivých úkonů v trestním řízení.

3.1.3.2 Policista Obvodního oddělení Policie České republiky Litoměřice v komunitě

Termín komunita nahrazuje obvyklý český výraz společenství – společenství lidí, které vzájemně cosi spojuje. V našem případě je to příslušnost k nějaké lokalitě. Může jít o obec nebo město, ve kterém ti lidé prostě bydlí, pracují nebo se tam z nějakých důvodů zdržují. A vyskytuje se tam také policejní oddělení, stanice nebo prostě jen policista, který organizaci reprezentuje. Mezi každodenní problémy, radosti a starosti této obce patří samozřejmě i otázky veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku. Každý ze společenství má nějakou představu o tom, jak by měla jeho bezpečnost zajišťována, kdo by to měl dělat a jak on sám se na ní má a může podílet.

Jestliže se všichni budou chovat modelově podle filozofie CP, pak policie bude s veřejností aktivně komunikovat a nebude se chovat pouze reaktivně – tedy vyšetřovat a řešit kriminalitu, která již nastala. Veřejnost potom přijme svůj spravedlivý díl odpovědnosti za vlastní bezpečnost a bezpečnost celého společenství. Policie nebude považována za jedinou složku, která se o bezpečnost má, může a musí starat. Veřejnost oproti tomu bude policií brána jako rovnoprávný partner, na kterého je možné delegovat část odpovědnosti za oblast kontroly kriminality a pochopitelně i veřejného pořádku. Pod pojmem veřejnost se skrývá v podstatě každý, kdo se na řešení problémů podílet chce, přináší něco podnětného a přijme svůj spravedlivý díl odpovědnosti. Ta se projevuje zejména tím, že disponujeme nějakou schopností cokoliv řešit nebo se na řešení spolupodílet. Výsledkem takové spolupráce v rámci celého společenství mohou být například nejrůznější situační opatření od organizace obchůzkové služby přes kvalitní technické zabezpečení až po architektonické úpravy veřejných prostranství.

Výsledky všech sociologických průzkumů na celostátní úrovni, ale i na místní úrovni, jasně hovoří o tom, co občanská veřejnost od Policie vyžaduje. Je nutné mít na zřeteli:

- občané se cítí dobře a bezpečně tam, kde se mohou vzájemně spolehnout jeden na druhého,
- občané nehodnotí policii jen podle výslednosti, ale také podle snahy a ochoty problémy pojmenovat a řešit,
- pěší hlídky policistů považují občané za jedno z nejdůležitějších preventivních opatření,
- občané chtějí být systematicky informováni o bezpečnostní situaci ve městě, obci, okrsku, lokalitě a o opatřeních, která samospráva přijímá pro její zlepšení,
- nejvíce se občané cítí být ohroženi kapesními krádežemi, krádežemi aut, krádežemi věcí z aut, krádežemi z bytů, chat a domů.

Pro naplnění uvedených očekávání posílení pocitu bezpečí je nejpodstatnějším opatřením fyzická přítomnost policistů v ulicích. Přítomnost policistů na starousedlíky působí uklidňujícím dojmem a odstrašujícím na potenciální narušitele veřejného pořádku. Předpokladem proto všechno je, že policisté se chovají korektně, dobře komunikují s občany, pohybují se pokud možno pěšky a nepřehlížejí oči před jevy, které občany trápí. Policista musí být schopen vyslechnout názory občanů, pomoci jim, pokud není možnost pomoci v jeho kompetenci, slíbit předání podnětu svým nadřízeným. Nadřízený by měl na každý takový podnět reagovat a snažit se ho vyřešit.²² Důvěra obyvatel v policisty stoupá, jestliže se v daném okrsku pohybují stále stejní policisté, kteří svůj okrsek velmi dobře znají a mohou si kontakty s místními dlouhodobě budovat.²³

²² např. jednáním s představiteli samosprávy, obce, apod..

²³ Současný stav na Obvodní oddělení policie v Litoměřicích je žalostný, kdy shora popsany koncept výkonu služby připravujeme více jak 1,5 roku, ale stále se nám nedaří veškeré naše činnosti koordinovat tak, aby skutečně po městě Litoměřice byl společný výkon služby okrskářů ZÚ a MěP Litoměřice. Stejně tak se nám nedaří tento trend udržet v obci Křešice, kde je zřízena Obecní policie.

4 PREVENCE KRIMINALITY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

4.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA

Veřejná správa je základním pojmem správního práva. Vymezit nebo definovat tento pojem je složité, zejména pro mnohotvárnost a různorodost správních činností i specifické vztahy, které zde vznikají. Veškeré činnosti, jejich obsah a forma se mohou měnit v důsledku změn, ke kterým ve společnosti dochází.

Veřejná správa aktivně organizuje a řeší nejrůznější společenské situace. Obecně ji můžeme vymezit jako správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy nebo prostřednictvím jejich orgánů. Prostřednictvím veřejné správy se zabezpečují veřejné úkoly a veřejná správa vytváří předpoklady pro jejich realizaci a současně je také uskutečňuje.

Veřejnou správu lze chápat v materiálním nebo organizačním smyslu. Při materiální pojetí je určující obsah veřejné správy a její jednotlivé úkoly. Není rozhodující, kdo je vykonavatelem jednotlivých správních činností, jejichž prostřednictvím se úkoly veřejné správy plní. V tomto pojetí je veřejná správa souhrnem všech správních činností, které souvisí s veřejnou mocí na ústřední i místní úrovni a s poskytováním veřejných služeb.

Pro organizační vymezení veřejné správy je naopak rozhodující vykonavatel správních činností. Veřejná správa je pak souborem osob, které tuto veřejnou správu uskutečňují v určitém organizačním systému, případně v organizačních strukturách. V tomto smyslu se jedná o činnost organizačních jednotek a osob, které jsou jednak správními úřady jako přímí nositelé veřejné správy, nebo úředními osobami vykonávajícími správní úkony, případně zařízení, která mají postavení nepřímých subjektů veřejné správy²⁴.

Veřejná správa jako správa veřejných záležitostí ve státě se pak člení na **státní správu a veřejnou samosprávu**, vykonávanou zejména příslušnými správními orgány, které mají postavení orgánů veřejné správy. Veřejná správa

Obecně jí můžeme vymezit jako správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy nebo prostřednictvím jejich orgánů. Veřejné záležitosti můžeme definovat jako záležitosti, které jsou obecně prospěšné pro celou společnost nebo

²⁴ POMAHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O. Veřejná správa. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 63.

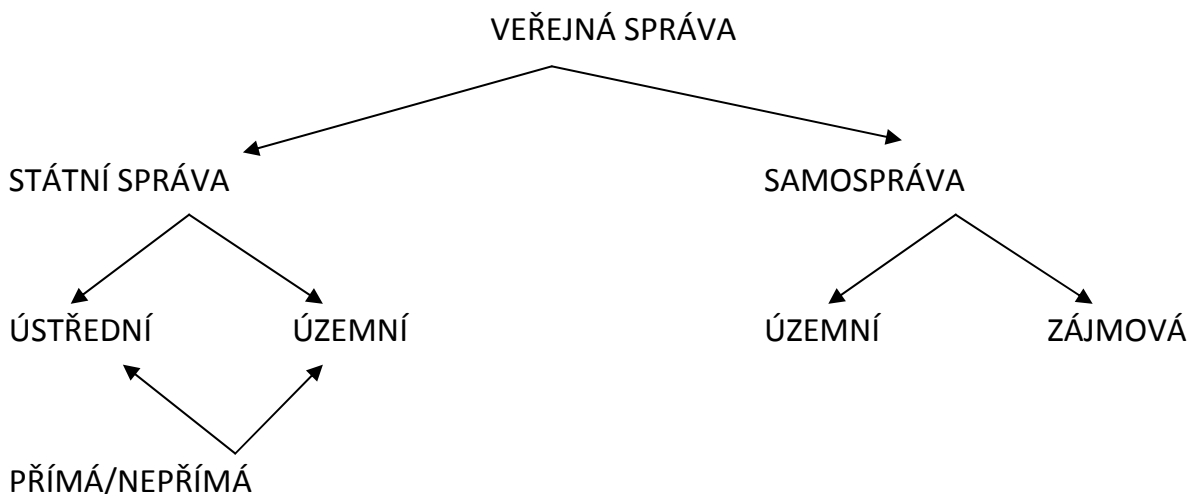
společenství. Jejímž prostřednictvím se zabezpečují veřejné úkoly a veřejná správa vytváří předpoklady pro jejich realizaci a současně je také uskutečňuje.

Veřejnou správu jako systém pak vymezujeme jako státní správu a veřejnou samosprávu (územní samosprávu a zájmovou samosprávu). Nejedná se o systémy, které jsou oddělené, ale naopak se prolínají a doplňují. Státní správu můžeme chápat jako systém výkonných orgánů státní moci.

Státní správa může být tedy vykonávána orgány přímo nebo nepřímo. Přímo vykonávají státní správu orgány nebo správní úřady jako organizační složky bez právní subjektivity. Nepřímo vykonávají státní správu na základě zákonné delegace jiné subjekty veřejné správy než stát, např. kraje obce, atd.

Správa společnosti v současné době prochází neustále procesem decentralizace, kdy postupně přestává být záležitostí státu, ale naopak postupně dochází ke stále většímu podílu samosprávy na společenském řízení a rozhodování. Místní úroveň veřejné správy představují obce jako nejnižší územně správní jednotky a kraje jako vyšší územně správní celky. Výkon státní správy obcemi a kraji je vymezen zvláštními zákony, které doplňují specializované správní úřady na místní úrovni.

Orientační dělení veřejné správy



4.1.1 Město Litoměřice

4.1.1.1 Současnost 21. Století (2001 - 2009)²⁵

Současné město Litoměřice se vyznačuje čilým stavebním ruchem a rozsáhlým budováním infrastruktury. V programu „Zdravé město“ se občané Litoměřic zapojili mezi vyznavače a ochránce ekologie a míry udržitelného rozvoje. Tato snaha i přes hrůzné povodně v roce 2002 a v roce 2006 pokračuje do současnosti. Kdy například do Litoměřic se mimo jiné vrátilo i vysoké školství. V dubnu 2009 se město Litoměřice stane i hostitelem pracovní schůzky Ministrů dopravy EU v souvislosti s předsednictvím České republiky v čele Evropské unie.

Město Litoměřice má tyto orgány obce:

ZASTUPITELSTVO MĚSTA (nad 10.000 do 50.000 obyvatel – 15 až 35 zastupitelů),
RADA MĚSTA, MĚSTSKÝ ÚŘAD, STAROSTA, ZVLÁŠTNÍ ORGÁN MĚSTA.

Katastrální výměra území města je 1800 ha, kdy v tomto katastrálním území nyní žije trvale 25 687 obyvatel. Což znamená, že na jednoho policistu Základního útvaru Policie ČR v Litoměřicích připadá celkem 627 občanů (bez rozdílu věku, pohlaví).

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů²⁶, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.

Obecní úřad s rozšířenou působností

Stanoven zák. č. 314/2002 Sb., vedle základní přenesené působnosti vykonává v rozsahu jim svěřeném zvláštními zákony státní správu ve stanoveném územním obvodu. Dále vykonává přenesenou působnost v základním rozsahu pro území dané obce. V neposlední řadě vykonává působnost pověřeného obecního úřadu v jeho správním obvodu a dále státní správu v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony ve správním obvodu a dále státní správu v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony ve správním obvodu stanoveném vyhláškou č. 388/2002 Sb..

²⁵ VESELÝ, L. Z Litoměřic a okolí. SOS ART Press – Vlastimil Šafránek 2005.

²⁶ Čl. 99 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR.

Územní princip samosprávy v České republice je systém smíšený (Středoevropský), kdy se na místní úrovni, tedy na úrovni obcí se vykonává společně, tzn. stejnými orgány, samospráva i státní správa.

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu kraje. Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.

4.2 SAMOSPRÁVA

Veřejná správa uskutečňovaná veřejnoprávními subjekty nestátního charakteru se nazývá veřejná samospráva. Samospráva společně se státem zabezpečuje správu státu jako veřejnou správu. Samospráva je právo uspořádat a řídit část veřejných záležitostí ve vlastním zájmu a ve vlastní odpovědnosti. Své úkoly plní samospráva vlastními silami a prostředky. Vztah mezi státní správou a samosprávou pak můžeme charakterizovat tím, že státní správa dozoruje činnost místní samosprávy. Při výkonu samosprávy není její nositel podřízen státní správě, ale může být státní správou dozorován²⁷. Veřejná moc realizována prostřednictvím samosprávných subjektů je decentralizovanou státní mocí. Podle výkonu činností, organizační struktury a postavení subjektů ke korporaci rozeznáváme tři typy veřejnoprávních korporací (územní, zájmové, věcné).

4.3 POJEM A VÝZNAM PREVENCE KRIMINALITY

Prevence kriminality představuje pokus eliminovat trestnou činnost ještě před jejím započítím nebo před jejím pokračováním. Do prevence kriminality tak náležejí, veškeré aktivity směřující k předcházení páčání trestných činů, k snižování jejich výskytu cestou zamezení páčání nebo neutralizací příčin a podmínek vzniku trestných činů (kriminogenních faktorů). Patří sem opatření, jejichž cílem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality, ať již omezením kriminogenních příležitostí nebo působením na potencionální pachatele a oběti trestných činů.

Prevence kriminality je definována jako ofenzivní strategie boje s trestnou činností²⁸. Prevence kriminality zahrnuje zejména:

- sociální opatření - zabývají se sociálními a ekonomickými problémy, zaměřují se na ohrožené jedince a jejich rodiny, na skupiny obyvatel a rizikové lokality s cílem změnit nepříznivé socioekonomické prostředí;

²⁷ Dojde-li ke sporu o tom, zda provádění dozoru je oprávněno, či nikoliv, řeší tento spor Ústavní soud.

²⁸ MV ČR, Odbor prevence kriminality, Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011, Praha: 2008.

- situační opatření -nasazování technických opatření včetně urbanistického plánování z hlediska potřeb bezpečí občanů; cílem je omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, zvyšování rizika dopadení pro pachatele a snižování zisků z trestné činnosti;
- informování občanů a jejich aktivizace – zprostředkování informací o bezpečnostní situaci, o účinných formách obrany před trestnou činností; cílem je zapojování občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí;
- budování realizačních kapacit – posilování systému prevence kriminality včetně podmínek pro realizaci národních, regionálních a lokálních preventivních strategií a zajištění jejich finanční podpory.

4.3.1 klasifikace prevence kriminality

Jako výchozí je třeba považovat členění preventivních strategií, které dělíme na přímé a nepřímé. Přímé cíleně směřují proti kriminalitě, u nepřímých je na prvním místě celkové zkvalitnění životních podmínek, zatímco jejich efekt v podobě omezení kriminality je teprve sekundární. Z hlediska obsahového dělíme prevenci kriminality na sociální prevenci²⁹, situační prevenci³⁰ a prevenci viktimmnosti³¹.

Prevenci lze rozdělit také na primární, sekundární a terciární. **Primární prevence** se zaměřuje na kořeny delikvence, na hlubší příčiny kriminálního jednání. Zahrnuje celou populaci, dospělé i děti. **Sekundární prevence** se zaměřuje na konkrétní rizikové jedince a skupiny obyvatelstva, úžeji vymezené podle věku, druhu ohrožení, teritoria apod. Usiluje o odvrácení od kriminálního jednání a o aktivní podporu společensky akceptovaného chování. **Terciární prevence** představuje resocializační a reintegrační opatření směřující k těm, kteří se již protiprávního jednání dopustili, na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy, a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů. Konkrétně se jedná o děti s poruchami chování. Sociálně vyloučené osoby, ženy, seniory, osoby se zdravotním postižením a sociálním handicapem. Osaměle žijící osoby, cizince, příslušníky národnostních a etnických menšin. Dlouhodobě nezaměstnané a obtížně zaměstnatelné, obyvatele prostorově vyloučených lokalit. Občany, žijící v nevyhovujících bytových podmínkách, občany mající problémy s dodržováním povinností souvisejících s nájemním bydlením. Osoby propuštěné z výkonu trestu, osoby závislé na konzumaci alkoholu a omamných nebo psychotropních látek.

²⁹ Sociální prevence je zaměřena na sociální faktory kriminality.

³⁰ Situační prevence je zaměřena na kriminogenní situace, tj. zmenšování počtu příležitostí k páčání trestných činů.

³¹ Prevence viktimmnosti je zaměřena na potencionální oběti trestných činů.

Společnost musí pro své členy vytvářet takové antikriminogenní prostředí, které ve většině případů umožní včasné odklonění jedinců od jejich případné (pre)delikventní životní cesty a tím uvolní ruce orgánům represe k individuální a odborně náročné resocializaci těch jedinců, které se nezdařilo prostředky prevence od kriminality odradit. Tento cíl ovšem vyžaduje, aby společnost disponovala na státní i nestátní úrovni, takovými výchovnými pozitivně laděnými stimuly, které by odklonění od delikventního vývoje činily vysoce pravděpodobným.

Prevence se tedy nesnaží o nic jiného než o přijetí nebo alespoň k respektování, takových norem a hodnot, které jsou nutné k elementárnímu konsensu lidské společnosti. Jedná se o Sociální prevenci, což je specificky zaměřený výchovný proces, který má za cíl zvnitřnit pozitivní kulturní a mravní hodnoty společnosti lidí a vytvořit jednak obranné mechanismy proti antisociálním či jinak nesprávným životním volbám a zároveň touhu po pozitivním tvůrčím sebeuplatnění. V této činnosti jde o celou řadu postupů, které jsou závislé na osobnosti a doposud získaných životních zkušenostech ovlivňovaného jedince (ů), či jejich skupin. Sociální prevence proto zahrnuje na jedné straně postupy, které pouze úměrně k věku a situaci ovlivňovaných, utužují a prohlubují dosavadní všeobecný pozitivní vývoj osobností občanů a jejich rozvoj. Na opačné straně jsou potom uplatňovány resocializační postupy, které se s větším či menším úspěchem, snaží modifikovat, komplikované osobnostní a socializační problémy.

Řada preventivních aktivit se uskutečňuje mimo úroveň kriminálního trestního práva v oblasti trestního práva správního. V ČR je pozitivní právní úprava správního trestání ve vztahu mezi správními delikty a trestnými činy tedy mezi kriminálním trestním právem a správním právem trestním značně neujasněná. Ovšem i ve většině evropských zemích se oblast správního práva trestního v posledním desetiletí značně rozšiřuje na úkor kriminálního trestního práva.

Většina preventivních aktivit se uskutečňuje mimo činnost orgánů činných v trestním řízení, v rámci norem práva správního, obchodního, finančního a rodinného. Zejména se jedná o:

- Územních orgánů státní správy,
- Policie České republiky,
- Krajské úřady,
- Úřady práce,
- Správy sociálního zařízení.
- Orgánů místní samosprávy
- V přenesené působnosti státu na základě zvláštních zákonů:

- Obecní (obvodní, městské) úřady,
- Obecní (městské) policie,
- Poradní orgány obecního (městského) zastupitelstva.
- Školských zařízeních státních, církevních i soukromých, zdravotnických zařízeních, zájmových sdružení občanů, rodiny.

Rozsah působnosti v rámci preventivních aktivit obcí a měst je stanoven zvláštními právními předpisy (zákony) upravujícími obecně jejich vzájemné kompetence. Větší problém než překračování pravomoci v rámci preventivní činnosti je problém vzájemné neinformovanosti mezi jednotlivými subjekty. Zejména zpětná vazba je malá a nesystematická. Legislativa související s problematikou prevence kriminality samozřejmě není dokonalá ani komplexní, nicméně normy, které jsou k dispozici, nejsou dostatečně využívány. Důvody tohoto stavu lze sledovat v neznalosti příslušných právních norem, v objektivní či subjektivní neschopnosti aplikace právních norem, v nechuti či neochotě intervenovat v oblastech tak citlivých jako je prevence kriminality.

4.3.2 Strategie prevence a obsahové členění

Hlavním nástrojem kontroly kriminality je bezpečnostní politika státu. Její součástí je preventivní politika, která se zaměřuje na eliminaci kriminogenních faktorů a kriminálně rizikových jevů, na práci s pachateli a na pomoc obětem trestné činnosti. Oproti trestní politice využívá preventivní politika metody nerepresivní, na nichž se podílí široká škála veřejných institucí i soukromých subjektů. Vzhledem k velkému rozsahu příčin trestné činnosti zasahují preventivní opatření do mnoha oblastí veřejného života, např. do oblasti sociální, zaměstnanosti, vzdělávání, osvětové, trávení volného času, krizové intervence či urbanistického plánování. Její nezastupitelný význam je stále častěji zohledňován i v rámci trestní politiky, např. formou odklonů, či alternativních trestů k trestu odnětí svobody.

Hlavní cílové skupiny, na které se preventivní působení zaměřuje, lze charakterizovat jako skupiny ohrožené sociálně patologickými jevy, případně s kriminální zkušeností. Sem zejména patří mládež, skuteční či potenciální pachatelé a oběti trestných činů. K řešení specifických kriminálně rizikových jevů a k předcházení sociálně patologickým jevům v různém prostředí zpracovává Ministerstvo vnitra i resorty zastoupené v Republikovém výboru pro prevenci kriminality (dále jen „RVPPK“) řadu samostatných koncepčních materiálů

4.3.3 Východiska Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011

Základními východisky pro tvorbu Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 jsou zejména údaje o trestné činnosti. V České republice již čtvrtým rokem dochází ke

snižování počtu zjištěných trestných činů. V roce 2006 byl jejich počet nejnižší od roku 1993. V roce 2006 poklesl počet hospodářských, majetkových, násilných i mravnostních trestných činů. Spolu s poklesem kriminality došlo i k meziročnímu poklesu škody způsobené trestnou činností o 44 %.³²

V rámci majetkové kriminality nadále dominují krádeže vloupáním do rodinných domků, do víkendových chat a do bytů a u krádeží prostých převládají krádeže věcí z automobilů, krádeže automobilů a krádeže kapesní. Přes trend snižování majetkové trestné činnosti pokračoval nárůst kapesních krádeží.

Počet zjištěných trestných činů proti majetku poklesl o 10 %. Podíl jednotlivých trestných činů zůstává neměnný – převažují úvěrové podvody, neoprávněná držení platební karty, podvody a zpronevěry. Pachatelé předkládají žádosti s nepravou identitou klienta, padělaná potvrzení o výši příjmů od svého zaměstnavatele, padělané nebo pozměněné platební nástroje. Setrvalý pokles počtu evidovaných trestných činů a výše způsobených škod lze vysvětlit jednak změnami, které jsou zaváděny do stylu práce Police ČR, ale také dlouhodobě realizovanými preventivními opatřeními, která byla během minulých dvanácti let uskutečňována ve 234 městech České republiky.

4.3.3.1 Teritoriální rozložení trestné činnosti

Z pohledu absolutních hodnot bylo v roce 2006 spácháno nejvíce trestných činů na území hl. m. Prahy s 27 % (89618 trestných činů). Následují kraje Středočeský (37188), Moravskoslezský (36993), Ústecký a Jihomoravský, dále kraje Jihočeský, Liberecký a Olomoucký, Plzeňský a Královéhradecký. Nejnižší kriminalitou (do 10 tisíc trestných činů za rok 2006) jsou zatíženy kraje Vysočina, Karlovarský, Pardubický a Zlínský.

Srovnáme-li pořadí krajů po přepočtu trestných činů na 10 tisíc obyvatel, zůstává na prvním místě hl. m. Praha (758 trestných činů), na kterou připadá téměř dvojnásobný počet trestných činů oproti dalším nejvíce zatíženým krajům – Ústeckému (399), Libereckému (344), Středočeskému (321) a Karlovarskému (312).³³

4.3.3.2 Pachatelé trestných činů

Počet pachatelů, stejně jako počet objasněných trestných činů, stagnoval. Tato stagnace je však provázena mírným zvýšením počtu recidivistů a počtu pachatelů - cizinců. Z hlediska věku převažuje ve struktuře pachatelů kategorie 20-30 let s

³² v roce 2006 24 miliard korun

³³ MV ČR, Odbor prevence kriminality, Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011, Praha: 2008.

podílem 34,6 %, na druhém místě je věková skupina 30-40 let a třetí místo zaujímá věková skupina 40-60 let. Z hlediska možné nápravy pachatele a potřebnosti zajištění rychlé, kvalitní a individuální péče je důležitá věková skupina dětí. Děti do 18 let se podílejí v porovnání se všemi pachateli na páchaní trestné činnosti 7 %, což je přibližně stejně jako věková skupina mladých dospělých (18-20 let). Pachatelé senioři nad 60 let tvoří marginální skupinu 1,8 %.

Ve skladbě pachatelů celkové kriminality podle vzdělání tvoří nejpočetnější skupinu pachatelé se základní školou a vyučením 45,5 %, následují pachatelé se základní školou bez kvalifikace a pachatelé, u kterých nebylo zjištěno vzdělání nebo se jedná o cizince nebo děti.

Recidivistou je pachatel úmyslného trestného činu, který byl již za jiný úmyslný trestný čin dříve odsouzen. Na celkovém počtu pachatelů majetkové kriminality se recidivisté podílejí 56,7 %, na krádežích prostých 62,2 %, na počtu pachatelů násilné kriminality 40,4 %.

4.3.3.3 Oběti trestné činnosti

Obětí trestné činnosti jsou občané, kteří se v souvislosti s páchanou trestnou činností stanou objektem přímého útoku pachatele, ať již konkrétním fyzickým napadením nebo formou majetkové nebo jiné újmy. Jediným a ne zcela kompletním zdrojem informací o obětech trestné činnosti je Evidenčně statistický systém kriminality vedený Policií ČR.

Počet obětí se oproti předchozímu období snížil. Děti do 18 let jsou nečastěji obětí kapesních krádeží a loupeží. U dospělých obětí převládají trestné činy krádeže, úmyslného ublížení na zdraví a loupeže. Další cílovou skupinou je věková kategorie seniorů. Tato specifická skupina obětí trestné činnosti je v posledních letech stále více předmětem útoků pachatelů, dramaticky narůstá zejména počet obětí žen seniorek ve věku 60 – 89 let.

Z hlediska pohlaví je počet obětí vyrovnaný. Mírně převažují jako oběti muži (53,3%) nad ženami (46,7%). Muži jsou častějšími oběťmi trestných činů vraždy, loupeže a úmyslného ublížení na zdraví; ženy naopak trestního jednání vyhrožování, omezování osobní svobody, týrání, znásilnění a pohlavního zneužívání.³⁴

4.3.3.4 Postoje veřejnosti k problematice bezpečnosti a prevence kriminality

³⁴ MV ČR, Odbor prevence kriminality, Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011, Praha: 2008.

Ze závěrů řady kriminologických výzkumů a výzkumů veřejného mínění, které byly v minulých letech provedeny, jednoznačně vyplynulo, že otázka bezpečnosti je druhým nejčastěji zmiňovaným problémem, který si občané přejí, aby stát řešil (na prvním místě byla uváděna nezaměstnanost). Většina občanů dává jednoznačně přednost prevenci před represí, má pocit ohrožení a obává se trestných činů. Pocity ohrožení a nebezpečí jsou významně spojeny s velikostí místa bydliště; nejvyšších hodnot dosahují ve velkoměstech, považuje za nejproblémovější okolí hospod, heren, nočních klubů a diskoték a dále neosvětlená a málo frekventovaná místa, se nejvíce obává vandalství, kapesních krádeží, krádeží motorových vozidel, vloupání do bytu, domu, chaty, chalupy a do aut. Pociťuje silný strach z fyzického násilí (loupeže), hodnotí opatření proti pouliční kriminalitě a kriminalitě mládeže jako nedostatečná. Má zájem o informace o bezpečnostní situaci v místě bydliště, o preventivních opatřeních policie a o jejich záměrech do budoucna. Chápe, že policie nemůže sama zabezpečit prevenci trestné činnosti, a že aktivní roli v prevenci zločinu musí sehrávat samotný občan. Sdílí názor, že o bezpečnost občanů a jejich majetku by se měli rovnoměrně starat sami občané, policie a místní samospráva. Domnívá se, že ke zvýšení bezpečnosti je třeba posílit přítomnost policistů na ulicích, rozšiřovat počet kamerových monitorovacích systémů. Zastává názor, že je třeba vytvářet podmínky pro trávení volného času dětí a mladých dospělých, pozitivně ovlivňovat výchovu v rodině a podporovat zaměstnanost.

4.3.4 Zkušenosti z realizace předchozích strategií prevence kriminality v ČR

V letech 1996 až 2003 byly realizovány Programy zpočátku pouze ve větších městech s počtem obyvatel nad 30 tisíc, od roku 1999 i v menších městech. Za dobu trvání Programu bylo celkem podpořeno více než 4 000 projektů prevence kriminality ve 230 obcích a 8 krajích státní účelovou dotací blížící se částce 900 mil. Kč. Od roku 2004 do současnosti je realizován program Partnerství, který umožňuje podporovat preventivní aktivity i v malých obcích -počet obyvatel nehraje roli, klíčový je rozsah bezpečnostního problému. Od roku 2006 se do realizace Programu zapojily také kraje.

Dvanáctileté zkušenosti praktické realizace preventivní politiky státu ukázaly, že dlouhodobá metodická, konzultační a finanční podpora samosprávám ze strany státu přinesla efekt. V podobě integrace preventivní politiky státu do sociální, vzdělávací, zdravotní a bezpečnostní politiky měst. Ve vytvoření nových poradních orgánů (komise prevence kriminality), zřízení nových profesních pozic (manažer prevence) a v uznání významu preventivního působení vyjádřeného ve zvyšujícím se finančním

podílu samospráv na realizaci dílčích opatření. Tento pozitivní efekt se dostavil především u měst s vyšším počtem obyvatel, s rozvinutější infrastrukturou institucí, s vyšším rozpočtem a tam, kde státní účast a podpora byla dlouhodobá. V programu Partnerství byla posílena partnerská role Policie ČR, a to zejména při identifikaci problémů a v jejím aktivním zapojení do preventivních aktivit a do rozhodovacích procesů na všech úrovních. Povinný podíl realizátorů (obce a kraje) byl 10 % z celkových vynaložených prostředků na projekty prevence kriminality. Dlouhodobě však tento podíl převyšuje 40%.

4.3.5 Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011

Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 navazuje na předcházející strategie a klade si za cíl dále zvyšovat pocit bezpečí občanů a snižovat míru a závažnost trestné činnosti. Vláda v ní definuje základní priority, principy a okruhy prevence kriminality a představuje doporučený rámec pro tvorbu a uskutečňování strategií prevence kriminality všech článků veřejné správy na úrovni ústředních správních úřadů, krajů a obcí. Strategie je koncipována na základě současné situace v oblasti kriminality, vychází z nejnovějších poznatků vědeckých výzkumů a domácích i zahraničních zkušeností. Priority Strategie spočívají ve snižování majetkové a násilné kriminality, v eliminaci kriminálně rizikových sociálně patologických jevů, v omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, ve zvyšování rizika pro pachatele, že bude dopaden, a v informování občanů

Cílovými skupinami, jimž bude věnována zvýšená pozornost, je mládež ohrožená sociálně patologickými jevy nebo již s kriminální zkušeností, prvopachatelé trestných činů, recidivisté a sociálně vyloučené komunity.

Důraz bude kladen na plošné zavádění Systému včasné intervence a týmů pro mládež, jako významného nástroje snižování trestné činnosti mládeže a na legislativní ukotvení prevence kriminality v českém právním řádu.

Specifické cíle Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011:³⁵

- Fungující a stabilní systém prevence kriminality na všech úrovních veřejné správy.
- Posílení kompetencí krajů a obcí při plánování a realizaci preventivních opatření.
- Systematická partnerská spolupráce mezi příslušnými orgány na všech úrovních veřejné správy
- Profesionální stabilizace kvalifikovaných manažerů prevence kriminality na úrovni krajů a měst, kteří budou vybaveni potřebnými kompetencemi.

³⁵ Policista 1/2008, vydává MV ČR, příloha Strategie prevence kriminality na léta 2008-2011. Praha: 2008.

- Profesionální stabilizace kvalifikovaných pracovníků Policie ČR a obecní policie v oblasti prevence kriminality.
- Zajištění finančních zdrojů ze státního rozpočtu, z rozpočtů krajů a obcí a evropských fondů na realizaci úkolů vyplývajících ze Strategie.
- Zapojování širokého spektra subjektů do preventivních programů, do jejich přípravy, organizace a zabezpečení.

Principy Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011:

- Strategie je východiskem pro zpracování koncepčních materiálů¹⁸ v oblasti prevence kriminality na úrovni krajů a měst.
- Tvorba a realizace preventivních programů vychází z analýz bezpečnostní situace na všech úrovních veřejné správy a reflektuje podmínky praxe a potřeby veřejnosti.
- Těžiště preventivních aktivit je na praktické úrovni.
- Administrativní zásahy z centra jsou minimální. Centrální orgány plní úlohu koncepční, legislativní, metodickou, informační a částečně ekonomicky podpůrnou.
- V preventivních programech se prolíná přístup profesionální a laický.
- Úspěšnost realizovaných aktivit je podmíněna srozumitelným vymezením rolí a kompetencí, partnerskou spoluprací a výměnou informací včetně veřejné podpory a informovanosti.
- Policie ČR spolupracuje na vytváření preventivních programů, a to zejména v oblasti informační, analytické a vyhodnocovací. Její role se posiluje i při realizaci praktických preventivních opatření, zejména na místní úrovni.

4.3.6 Základní okruhy Strategie

4.3.6.1 Cílové skupiny

Cílové skupiny, na které je strategie prevence koncipována jsou:

- Pachatelé (mládež; mladí dospělí; recidivisté; pachatelé se základním vzděláním, vyučením a pachatelé bez jakékoliv kvalifikace);
- oběti (dětské oběti především mravnostní, násilné a majetkové trestné činnosti a dětské oběti šikany; oběti násilné trestné činnosti, včetně domácího násilí; oběti obchodování s lidmi; oběti majetkové kriminality; oběti rasově, národnostně nebo nábožensky motivovaných trestných činů);
- rizikovní jedinci v postavení potenciálních pachatelů nebo obětí (predelikventní děti a mládež; rodiny dětí s poruchami chování; sociálně vyloučení jedinci a skupiny; ženy; senioři; osoby se zdravotním postižením a sociálním

handicapem; osaměle žijící osoby; cizinci; příslušníci národnostních a etnických menšin; dlouhodobě nezaměstnaní a obtížně zaměstnatelní; obyvatelé prostorově vyloučených lokalit; osoby mající problémy s placením nájemného a dalších finančních pohledávek; osoby propuštěné z výkonu trestu).¹⁹

4.3.7 Trestné činy a jiná delikventní chování

TRESTNÝM ČINEM je (UST. § 3 zák. č. 140/1961 Sb. - TRESTNÍ ZÁKON)

Odst. 1

Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně,

Odst. 2

Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu,

Odst. 3

K trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti,

Odst. 4

Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou.

Trestné činy se pro pracovní a statistické účely Policií ČR rozdělují následně:

NÁSILNÉ TRESTNÉ ČINY

Jedná se o trestné činy, které jsou obsaženy v Hlavě osmé trestního zákona v kombinaci s vybranými trestnými činy Hlav čtyři, pět a sedm trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

MRAVNOSTNÍ TRESTNÉ ČINY

Kombinace trestných činů z Hlav tři, čtyři, pět, šest a sedm trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINY

Jedná se o trestné činy, které jsou obsaženy v Hlavě deváté trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

OSTATNÍ KRIMINÁLNÍ TRESTNÉ ČINY

Kombinace trestných činů z Hlav čtyři, pět, šest a sedm trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA

Kombinace trestných činů z Hlav čtyři, pět, šest, sedm a osm trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINY

Jedná se o trestné činy, které jsou obsaženy v Hlavě druhé trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

VOJENSKÉ TRESTNÉ ČINY

Jedná se o trestné činy, které jsou obsaženy v Hlavě dvanácté trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

PROTI ÚSTAVNÍMU ZŘÍZENÍ

Jedná se o trestné činy, které jsou obsaženy v Hlavě první trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.)

**Nejfrekventovanější druhy trestné činnosti v každodenní praxi
Základního útvaru Policie ČR v Litoměřicích:**

- Majetková trestná činnost (např. krádeže vloupáním do rodinných domů, bytů, chat, chalup a ostatních objektů; krádeže prosté - věci z aut, auta a jejich součástky; kapesní krádeže, podvod a úvěrový podvod; neoprávněné držení platební karty);

- Násilná trestná činnost (loupeže; násilná trestná činnost spáchaná na ulici, na veřejném prostranství a spáchaná pod vlivem alkoholu a nealkoholových drog; šikana);
- Trestná činnost směřující proti dětem, rodině a lidské důstojnosti (týrání svěřené osoby, obchodování s dětmi, ohrožování mravní výchovy mládeže, znásilnění, pohlavní zneužívání);

ZÁKON č. 218/2003 Sb. – o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

UST. § 2 – podle tohoto zákona se rozumí:

- a) protiprávním činem provinění, trestný čin nebo čin jinak trestný,
 - b) mládeží děti mladší patnácti let a mladiství,
 - c) dítětem mladším patnácti let ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovrší patnáctý rok věku,
 - d) mladistvým ten, kdo v době spáchání provinění dovrší patnáctý rok a nepřekročí osmnáctý rok svého věku.
- trestná činnost páchaná mládeží na mládeži (dětmi na dětech) a proti dalším zájmům chráněným zákonem (trestním zákonem),
 - trestná činnost páchaná mládeží na úsek drog (držení, výroba, distribuce nedovolených látek a jedů), včetně šíření toxikomanie.

4.3.8 Systém prevence kriminality

K dalšímu rozvoji systému prevence kriminality jsou pro léta 2008 až 2011 stanoveny následující priority:

- a) Změna organizačního schématu systému prevence kriminality včetně posílení kompetence krajů a obcí při realizaci preventivní politiky.
- b) Prevence kriminality mládeže prostřednictvím zavádění Systému včasné intervence.
- c) Legislativní zakotvení prevence kriminality.

Systém prevence kriminality bude členěn do tří úrovní -republikové, krajské a městské. Koordinační roli vůči aktivitám na všech úrovních plní RVPPK. V rámci

systemu bude posílena koordinační a metodická role krajů²¹ vůči obcím spadajícím do jejich územní působnosti. Městskou úroveň budou tvořit velká města (nad 25 tisíc obyvatel), která budou mít možnost, za splnění stanovených podmínek, čerpat finanční prostředky ze státního rozpočtu na prevenci kriminality po dobu trvání Strategie. Na krajské i městské úrovni budou zpracovány bezpečnostní analýzy a na jejich základě budou formulovány příslušné koncepce prevence kriminality. Při realizaci preventivních opatření budou kraje a obce postupovat v souladu s hlavními cíli, principy a postupy stanovenými Strategií a zohledňovat přitom místní podmínky a potřeby. Podrobný popis projektu a jeho realizace (Metodika SVI a týmu pro mládež) je součástí materiálu „Hodnocení systému péče o ohrožené děti“, který byl vládě ČR předložen v září 2007.²¹ Takovým způsobem, aby nedošlo k narušení samostatné působnosti krajů ani obcí a při dodržení platné legislativy.

Hlavní úkoly v letech 2008 – 2011:

- zpracovat bezpečnostní analýzu.
- Zpracovat koncepci prevence kriminality města, která bude zahrnovat úkoly pro všechny subjekty podílející se na preventivních aktivitách.
- Vytvořit podmínky pro zavedení SVI a týmu pro mládež. Základním posláním Systému Včasné Intervence je pozitivní změna situace – chování dítěte pomocí rychlé, adekvátní a efektivní reakce všech institucí, do jejichž působnosti spadá péče o rizikové, ohrožené a delikventní děti. Cílem je zamezit rozvoji kriminální kariéry dítěte a jeho integrace do normálního života.

Podporovat preventivní programy pro děti a mládež s případnou participací při realizaci Minimálních preventivních programů škol a školských zařízení.

- Vyhodnocovat efektivitu podpořených projektů i aktivit institucí zapojených do městské úrovně prevence kriminality.
- Rozvíjet spolupráci samosprávy s Policií ČR ve smyslu principů Community policing.

Úkolem městské úrovně bude vytvořit komplexní přístup k prevenci kriminality. Policie ČR se bude orientovat na metodu práce ve smyslu Community policing. Cílem Programu města je ochrana lokálních komunit před kriminalitou, posílení pocitu bezpečí občanů, snižování majetkové a násilné kriminality, eliminace kriminálně

rizikových sociálně patologických jevů, kooperace všech institucí, které na místní úrovni působí, a integrace Policie ČR do preventivních aktivit města.

4.3.9 Účinná preventivní opatření

Sociální opatření komplexního charakteru, představují aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace jedince a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek. Uvedené podmínky jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti³⁶. Příslušná opatření sociální povahy přispívají k vypořádání se se základními příčinami kriminality a s dispozicemi jedinců k páchaní trestné činnosti³⁷. Koncepce sociální prevence kriminality je založena na zjištění, že existuje vztah mezi sociálními podmínkami pachatele a jeho kriminálním chováním. Vychází z předpokladu, že jsou-li charakteristiky sociálního prostředí optimální, člověk se s vysokou pravděpodobností trestného činu nedopustí. Pokud se tak stane, má být znovu uveden na správnou cestu pomocí vhodně zvolených resocializačních opatření. Kriminalita je zde chápána především jako selhání jiných osob anebo jako důsledek strukturálních nedostatků ve společnosti. Opatření sociální prevence z větší části spadají do sféry státní sociální politiky. Omezování kriminality není jejich výslovně stanoveným, resp. hlavním cílem. Jde tedy o nepřímou strategii kriminální prevence.

System včasné intervence a týmy pro mládež; systémové zřizování a využívání výslechových místností pro práci s dětskými oběťmi a svědky trestných činů; specializované akce v místech s nejvyšším výskytem trestné činnosti a kumulací sociálně patologických jevů; opatření proti majetkové trestné činnosti a režimová opatření proti násilné kriminalitě, která jsou doplněna změnou urbanistického plánování a vzhledu částí měst a obcí.

Probační programy pro mládež i dospělé, programy realizované ve střediscích výchovné péče; sociální a resocializační programy na začleňování prvopachatelů i recidivistů po návratu z výkonu trestu zaměřené na změnu životního stylu, zvyšování kvalifikace a podpora zaměstnatelnosti včetně vytváření možností bydlení (chráněné přechodné ubytování, pomoc při hledání bydlení atd.); programy sanace rodin postižených sociálním vyloučením nebo rodin s dětmi s poruchami chování zaměřené na doučování dětí, kontakty rodin s institucemi státní správy a samosprávy a se školami; zřizování intervenčních center a dalších služeb pro pomoc osobám ohroženým domácím násilím; programy podpory a ochrany obětí delikventního

³⁶ GJURIČOVÁ, J. Prevence kriminality ve městech. *Policista*, 1996, č. 12, s. 3.

³⁷ Souhrn opatření k prevenci kriminality (8. Kongres OSN o prevenci zločinnosti a zacházení s pachateli, Havana 1990). Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci 1992, s. 5.

jednání včetně obětí obchodování s lidmi; sociální práce s fanoušky sportovních klubů.

Rozšiřování pokrytí rizikových míst kamerovým monitorovacím systémem; zřizování poradenských místností (center) provozovaných Policií ČR i obecní policií s ukázkami certifikované zabezpečovací techniky, názornými pomůckami a tiskovinami; komplexní zabezpečování obytných domů v majetku samosprávy s užitím technických a režimových

Může se jednat např. o kontroly ve vytipovaných místech páčání majetkové trestné činnosti (bazary, vřakoviště, opravny) za účasti Policie ČR, obecní policie a pracovníků živnostenského odboru Finančního úřadu a dál.

Poskytování validních, srozumitelných, objektivních a včasných informací o sociálně patologických jevech a rizikovém chování a o příčinách těchto jevů na republikové i lokální úrovni; informování veřejnosti o nejčastějších typech trestné činnosti o způsobech jejich páčání a o místech a časech jejich výskytu; poskytování rad, návodů a doporučení ke zvýšení bezpečí majetku a osob, které může udělat každý občan sám a co pro zvýšení bezpečí dělá státní správa (včetně Policie ČR) a samospráva (včetně obecní policie); realizace protikorupční kampaně a propagace protikorupční linky.

Zvyšování právního vědomí dětí a mládeže, rodičů a profesionálů pracujících s mládeží; vzdělávací programy zaměřené na nabídku alternativních sociálních vazeb, životní dovednosti, profesní poradenství, zprostředkování informací o sociálně patologických jevech a rizikovém chování, o prevenci školního násilí; vzdělávání pro policisty (Policie ČR a obecní policie) zaměřené na komunikaci s veřejností, řešení drobných pouličních sporů a na ochranu a podporu obětí trestných činů.

4.3.10 Vzdělávání odborníků pracujících v oblasti prevence kriminality, prevence sociálně patologických jevů a v bezpečnostní problematice

Cílovou skupinou jsou zejména příslušníci Policie ČR, zaměstnanci obecních a městských policií, manažeři prevence kriminality krajů, měst a obcí, odborníci v sociální sféře (např. orgány sociálně právní ochrany dětí, terénní sociální pracovníci, sociální kurátoři), pracovníci ve školské oblasti (krajští školští koordinátoři prevence, metodici prevence pedagogickopsychologických poraden a středisek výchovné péče, školní metodici prevence, třídní učitelé lektori, trenéři), pracovníci ve vězeňství, státní zástupci, soudci, úředníci Probační a mediační služby a další.

Vzdělávání je zaměřeno na předávání zkušeností „dobré praxe“, na komplexní a součinnostní řešení problémů, na tvorbu preventivních projektů, práci se statistikami a analýzami, na tvorbu bezpečnostního auditu, šíření domácích i zahraničních novinek a trendů, zavádění nových zákonů do praxe apod. Součástí vzdělávacích kurzů bude i tvorba odborných textů (skript, publikací, doporučení apod.).

Ministerstvo vnitra připravuje realizaci nejméně dvou průřezových národních vzdělávacích projektů v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, priorita č. 4. Veřejná správa a veřejné služby:

- Rozvoj lidských zdrojů ve státní správě a samosprávě v oblasti prevence kriminality a bezpečnosti a zavádění principů Community policing.
- Rozvoj lidských zdrojů ve státní správě a samosprávě v rámci interdisciplinárního projektu Systém včasné intervence a týmy pro mládež.

4.3.11 Ekonomické aspekty prevence kriminality

V uplynulých letech bylo na pokrytí výdajů spojených se systémem prevence kriminality nárokováno ze státního rozpočtu 100 mil. Kč ročně. Vláda však již několik let stabilně vyčleňuje v kapitole Všeobecná pokladní správa částku nižší, a to ve výši 80 mil. Kč. Systém prevence kriminality na krajské a městské úrovni může být vytvářen ve vzájemné interakci s dalšími koncepcemi a strategiemi např. s plánovanou Agenturou pro odstraňování sociálního vyloučení a jeho prevenci v sociálně vyloučených romských lokalitách -pokud však tato agentura vznikne. Od roku 2008 budou na základě usnesení vlády ze dne 25. července 2007 č. 841 státní finanční prostředky určené na prevenci kriminality vyčleňovány v kapitole státního rozpočtu Ministerstvo vnitra.

Vzhledem k rozšíření dosavadního systému prevence na kraje je nezbytné vyčlenit pro jeho rozvoj v období let 2008 až 2011 v kapitole Ministerstvo vnitra 400 mil. Kč. Navrhované změny politiky státu v oblasti prevence posilují spoluodpovědnost orgánů územní samosprávy za bezpečí občanů a tím pádem i zvyšují nároky na její finanční zabezpečení.

4.3.11.1 Finanční zdroje na programy prevence

Finanční zdroje na program prevence jsou pro zahájení programu prevence nezbytnou podmínkou. Nejdůležitější jsou zdroje místní. Jedná se o zdroje získané z rozpočtu obcí, místních institucí a z nestátních a podnikatelských zdrojů. Další prostředky mohou být z různých státních a mezinárodních programů. Finanční prostředky z uvedených programů bývají přísně vázány jejich účelem.

Ve městech zatíženou vysokou mírou kriminality jsou možným zdrojem financování státní dotace. Jde o finanční prostředky vyčleněné do kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu na podporu programů prevence kriminality v České republice. O rozdělování vyčleněných finančních prostředků rozhoduje Republikový výbor pro prevenci kriminality. Postupuje podle pravidel pro poskytování účelových dotací obcím v rámci programu prevence kriminality ve výběrovém řízení.

Pro poskytnutí dotace z prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu na podporu programu prevence kriminality ve městech musí být splněny následující (obligatorní) podmínky:

1. Vysoká míra kriminality a dalších kriminálně rizikových jevů,
2. Schválení preventivního programu zastupitelstvem města:
 - a) manažerské zajištění programu,
 - b) finanční participace města na realizaci programu (v minimální výši 10%).

4.4 PREVENCE KRIMINALITY NA MĚSTSKÉ ÚROVNI V OBCI LITOMĚŘICE

Cílem městské úrovně prevence kriminality je snižování trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů ve větších městech. K dosažení těchto cílů klade Strategie důraz na vytvoření stabilního systému prevence kriminality na místní úrovni zapojením několika desítek velkých měst do čtyřleté systematické a komplexní a soustavné činnosti v oblasti prevence kriminality.

Možnost účasti na městské úrovni prevence kriminality se nabízí 47 větším městům s počtem obyvatel vyšším než 25 tisíc, která mají statut obce s rozšířenou působností. Urbanizace a koncentrace obyvatel s sebou nese větší počet příležitostí pro páčání trestných činů, velké množství obětí, kumulaci sociálně patologických jevů a kriminality a tedy i vyšší obavu z kriminality mezi občany. Na tato rizika mohou samosprávy a spolupracující subjekty vhodněji reagovat na území velkých měst, ve kterých je vytvořena dostatečná institucionální infrastruktura organizací integrujících do oblasti prevence kriminality funkční obecní policie a Policii ČR (zejména Základní útvary – Obvodní a Místní oddělení). Současně je v těchto městech zastoupena řada nestátních neziskových a charitativních organizací i podnikatelských subjektů v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality.

Města budou mít možnost realizovat po dobu trvání Strategie, tj. v letech 2008 až 2011, preventivní projekty zaměřené na řešení místních problémů – tzv. Městský program prevence kriminality (dále jen „Městský program“).³⁸

Na podporu Městského programu se navrhuje vyčlenit do výše 40 % z objemu finančních prostředků vyčleněných na prevenci kriminality v rozpočtové kapitole. V případě, že město bude dodržovat Strategii a prováděcí dokumenty k Městskému programu, bude mu garantována možnost čerpat státní dotaci z rozpočtové kapitoly Ministerstvo vnitra po dobu 4 let. V opačném případě bude město z realizace městské úrovně RVPPK vyřazeno.

Realizace Městských programů přispěje ke zlepšování bezpečnostní situace ve městě, k vytvoření příslušných poradních orgánů, a umožní odborně připravit a průběžně vzdělávat manažery prevence kriminality a další odborníky. Současně umožní prosazovat komplexní řešení problémů, vyzkoušet inovativní a pilotní přístupy jejich řešení, zapojení Policie ČR do procesu předcházení trestné činnosti Městům zapojeným do městské úrovně poskytne stát metodickou a konzultační pomoc a finanční prostředky ze státního rozpočtu

O zapojení do městské úrovně a o každoroční podobě preventivního programu rozhoduje ve své samostatné působnosti samospráva města. Významným ukazatelem úspěšnosti preventivních opatření a změn v oblasti vnímání bezpečí jsou názory občanů. Proto bude v každém městě, které přistoupí k realizaci Městského programu, před jeho zahájením a při jeho ukončení v roce 2011 provedeno sociologické šetření vnímání pocitu bezpečí občanů. Šetření bude hrazeno ze státních prostředků a bude provedeno podle jednotné metodiky sběru dat a se stejnými otázkami. Kromě míry pocitu bezpečí občanů bude obsahovat také otázky viktimologické, otázky zaměřené na spokojenost občanů s prací policie a na ochotu občanů angažovat se v preventivních aktivitách.

Těžiště systému prevence kriminality je soustředěna na místní úroveň. Zkušenosti z praxe ukazují, že rizikovými jednotlivci a skupinami, kriminogenními situacemi a opatřeními proti jednotlivým druhům trestné činnosti, ale i oběťmi trestných činů a pocitem bezpečí občanů se mohou v praxi zabývat nejúčinněji města, obce, případně jejich místní úřady, místní instituce a místní občané. Odpovědnost za realizaci preventivních opatření města a obcí nesou obecní zastupitelstva v čele se starostou.

³⁸ **Jedná se o města:** Brno, Břeclav, Česká Lípa, České Budějovice, Český Těšín, Děčín, Frýdek-Místek, Havířov, Hodonín, Hradec Králové, Cheb, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Jihlava, Karlovy Vary, Karviná, Kladno, Kolín, Krnov, Kroměříž, Liberec, Litvínov, Mladá Boleslav, Most, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Orlová, Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Přerov, Příbram, Šumperk, Tábor, Teplice, Trutnov, Třebíč, Trinec, Uherské Hradiště, Ústí nad Labem, Valašské Meziříčí, Vsetín, Zlín, Znojmo

Na kriminalitu, která je páčána v obci v určitém místě a v určitém čase, může obecní zastupitelstvo (situačně) preventivně reagovat obecně závaznými vyhláškami. Pokud se obecní (městské zastupitelstvo) rozhodne, že se bude prevenci věnovat dlouhodobě a systematicky, může preventivní aktivity realizovat prostřednictvím programů prevence.

4.4.1 Typy programů prevence v Litoměřicích

Program PARTNERSTVÍ by schválen usnesením vlády č. 393 v dubnu roku 2004, jako součást strategie prevence kriminality pro roky 2004 – 2007. Jedná se program prevence kriminality na místní úrovni. Prostřednictvím státní účelové dotace napomáhá rozvoji preventivních aktivit v České republice. Je zaměřen na řešení problémů v rizikových lokalitách, které na základě průběžné i aktuální analýzy bezpečnostní situace doporučuje Policie České republiky.

Cílem programu Partnerství je zvyšovat pocit bezpečí občanů, reagovat na aktuální negativní vývoj trestné činnosti a specifické problémy v konkrétních lokalitách a tím snižovat míru závažnosti trestné činnosti. Předcházet páčání trestné činnosti a omezovat příležitosti k páčání trestné činnosti.

Příjemcem státní dotace a realizátorem programu Partnerství je obec, na realizaci dílčích projektů se podílí i další smluvně zavázané subjekty.

Programy prevence kriminality³⁹ na místní úrovni se staly základem vytvořeného preventivního systému v ČR. Pro zajímavost lze uvést, že za pomoci účelové dotace bylo do roku 2007 (včetně) podpořeno přes 4200 projektů celkovou částkou přesahující 868 milionu korun. Hlavními cíli programu jsou snižování míry a závažnosti trestné činnosti, zvyšování pocitu bezpečnosti občanů a jejich aktivní účast na omezování příčin kriminality. Důsledné začleňování prevence kriminality do Strategických plánů měst a obcí, včetně výraznější integrace Policie ČR do preventivních systémů zejména na místní úrovni⁴⁰ je cesta, která vede a dozajista povede k eliminaci faktorů ovlivňujících vznik sociálně patologických jevů. Odbor prevence kriminality každoročně vyhlašuje již zmíněné dotační programy určené obcím. Obce předkládají návrhy vlastních preventivních opatření a řešení

³⁹ Od roku 2004 se jedná o program Partnerství. Představuje inovaci Komplexního součinnostního programu prevence kriminality na místní úrovni. Program Partnerství je určen i pro menší obce a rizikové lokality a je v něm zvýrazněna analytická a iniciační role Policie ČR a krajů.

⁴⁰ http://www.mvcr.cz/prevence/ksp/dobra_praxe.html - příklady standardních projektů (dobrá praxe) a informace o aktivitách některých poskytovatelů služeb z oblasti sociální prevence. Stránka je otevřená pro zveřejňování zkušeností a příkladů dobré praxe i pro prezentace dalších subjektů aktivních v oblasti prevence kriminality.

bezpečnostních problémů, se kterými se potýkají. Celá koncepce těchto programů je od počátku založena na jednoduchém principu „místní problémy se mají řešit na místní úrovni za spoluúčasti všech zainteresovaných subjektů“.

Celý postup při jejich zpracování se vždy odvíjel od precizní analýzy bezpečnostní situace, přes zmapování místních zdrojů, aktivizaci všech, kteří chtějí převzít svůj díl odpovědnosti, až po návrhy vlastních opatření. Již z takto stručného popisu je zřejmé, že tyto programy vycházejí z filozofie community policing. Od roku 2007 nastala ovšem v těchto programech jedna velmi významná změna.

Program prevence kriminality na místní úrovni PARTNERSTVÍ nahradil programy dosavadní a mimo jiné reaguje právě na všechny zmíněné závěry sociologických šetření a současně na požadavek přiblížit policii běžným bezúhonným občanům zvýšením bezproblémových kontaktů s nimi. Je založen na úzké spolupráci lokálních partnerů a v tom plynule navazuje na programy předchozí. Nová je ale úloha policie. S vědomím toho, že má v lokalitě specifickou a nezastupitelnou úlohu, jí byla v tomto novém dotačním programu svěřena klíčová iniciační role, neboť policie má přesný přehled o bezpečnostní situaci a stavu veřejného pořádku. Na základě analýz poznatků získaných od občanů a během vlastní práce vyzve zástupce samosprávy k jednání. Společně s dalšími lokálními partnery pak hledají řešení. Cílem je vytvoření strategie jednotného postupu, který buď komplexně odstraní nebo eliminuje sociálně patologická rizika nebo jevy v problémové lokalitě, anebo dlouhodobě řeší konkrétní specifický problém.

Již ze stručného popisu je zřejmé, že od policejního sboru je očekávána nová role. Bude tedy nějaký čas trvat, než ji policisté zcela začlení do své každodenní činnosti a tak ji i naplní.

V každém případě jim program PARTNERSTVÍ (vzhledem k tomu, že jde o program dotační) dává do rukou významný nástroj, prostřednictvím kterého mohou získat v lokalitě velmi rychle zcela novou pozici. Současně touto iniciační rolí naplňuje policie úkol vyplývající z Nařízení vlády ČR č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii.⁴¹

Těžiště systému prevence kriminality je soustředěna na místní úroveň. Zkušenosti z praxe ukazují, že rizikovými jednotlivci a skupinami, kriminogenními situacemi a opatřeními proti jednotlivým druhům trestné činnosti, ale i oběťmi trestných činů a

⁴¹ Policejní útvary na základě svých poznatků doporučují orgánům obcí přijetí opatření k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Policejní útvary napomáhají při preventivní a výchovné činnosti obcí k ochraně veřejného pořádku, zejména účastí svých zástupců na přednáškách zaměřených na předcházení protispolečenské činnosti a na výchově občanů k dodržování obecně závazných předpisů

pocitem bezpečí občanů se mohou v praxi zabývat nejúčinněji města, obce, případně jejich místní úřady, místní instituce a místní občané. Odpovědnost za realizaci preventivních opatření města a obcí nesou obecní zastupitelstva v čele se starostou. Na kriminalitu, která je páchána v obci v určitém místě a v určitém čase, může obecní zastupitelstvo (situačně) preventivně reagovat obecně závaznými vyhláškami. Pokud se obecní (městské zastupitelstvo) rozhodne, že se bude prevenci věnovat dlouhodobě a systematicky, může preventivní aktivity realizovat prostřednictvím programů prevence.

Tvorba preventivních programů na místní úrovni by měla vycházet z metodiky Republikového výboru pro prevenci kriminality, která zahrnuje čtyři fáze:⁴²

1. fáze- vytvoření institucionálních předpokladů

- Usnesení obecního zastupitelstva o záměru dlouhodobě se angažovat v prevenci na místní úrovni.
- Vytvoření komise pro prevenci kriminality při obecní radě.
- Komise pro prevenci kriminality by měla být koordinačním, konzultativním a iniciativním orgánem obecní rady pro oblast prevence kriminality. Měla by sloužit k dosahování co největší efektivity preventivních opatření. Což znamená zajištění informovanosti, návaznosti a souběžnosti aktivit.
- V zásadě by měla být tvořena kompetentními osobami z jednotlivých oblastí, které mají vztah k prevenci kriminality (školství, zdravotnictví, justice, sociální služby, policie, aktivity volného času, církevní a charitativní organizace, apod.). Manažer by měl členy komise podněcovat ke sledování relevantních signálů v dané oblasti a adekvátně reagovat.
- Vytvoření pracovního místa profesionálního pracovníka – manažera preventivních aktivit a jeho zařazení do struktury obecního úřadu.

2. fáze- přípravná fáze má dvě části

- ANALYTICKÁ část obsahuje:
 - **Charakteristiku lokality z hlediska sociodemografického a ekonomického** (počet obyvatel, složení obyvatel podle věku a pohlaví, místní specifika ve složení obyvatelstva, typ zástavby, migrace, pracovní příležitosti, vývoj indexu nezaměstnanosti, atd.).

⁴² Metodický materiál „*Model zabezpečení a organizace preventivní práce na místní úrovni*“. Praha: Odbor prevence kriminality MV ČR, 2004.

- Kriminologickou analýzu lokality, která ujasní kde, kdy a jaká kriminalita je v lokalitě páchána a jaké jsou charakteristiky pachatelů trestné činnosti.
- **Sociologické šetření vnímání bezpečnosti občanů.** Zjistit je třeba nejen strach občanů z kriminality, ale rovněž ochotu občanů spolupracovat při uskutečňování preventivních aktivit.
- **Zmapování aktivit stávajících subjektů působících v dosavadních preventivních aktivitách.** Činnost jednotlivých subjektů prevence kriminality je zcela nezbytné vzájemně koordinovat. Při požadované pluralitě subjektů může vyvstat problém realizace preventivních aktivit jednotlivými subjekty nezávisle na sobě, bez společného cíle. Bez koordinace jednotlivých aktivit může docházet k zdvojování, překrývání a křížení určitých aktivit na některých úsecích a na jiných naopak jejich naprosté absenci. Výsledná efektivita se pak nejen snižuje, ale nastávají i účinky nechtěné a kontraproduktivní.

- **SOUSTŘEĎUJÍCÍ část zahrnuje:**

- Seznámení se s platnými právními normami souvisejícími s uskutečňováním preventivních aktivit na místní úrovni. (Listina základních práv a svobod, trestní zákon, zákon o P ČR, zákon o obcích, zákon o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, apod.). Jakékoliv preventivní aktivity musí být pevně zakotveny v platném právním řádu a musí jej plně respektovat.
- Rozbor vládních usnesení a metodických pokynů ministerstev prevenci kriminality využitelných pro uskutečňování preventivních aktivit na místní úrovni. Představitelé obce by měli mít jasno o trendech preventivní práce, které sleduje stát.
- Rozbor výchozího společenského klimatu v obci vzhledem k podpoře uskutečňování programu prevence na místní úrovni (připomínky a doporučení občanů).
- Stanovení krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých cílů v oblasti regulace kriminality a dalších sociálně patologických jevů, tedy čeho má být aplikací preventivních aktivit dosaženo. V tomto bodu jde o vytvoření součinnostní koncepce prevence.
- Popis a zhodnocení dosavadní činnosti obecního úřadu v posledních třech letech na poli prevence kriminality a jiných sociálně patologických jevů (např. místní obecně závazné vyhlášky, využívání institutu dohledu, atd.),
- Popis a zhodnocení případných dosavadních konkrétních preventivních projektů (preventivních aktivit uskutečněných v obci).

3. fáze- tvorba preventivních programů a jejich schvalování

Na základě shromážděných informací druhé fáze je třeba přistoupit k rozhodnutí, které problémy v obci jsou prioritní, a na které má v současnosti dostatek prostředků. Je třeba dbát na to, aby preventivní parciální projekty byly komplementární a aby tvořily jádro vznikajícího preventivního programu obce.

Program prevence kriminality na místní úrovni je program celkově dlouhodobě komplexní strategie preventivní práce v určité obci, jehož podstatou je síť dílčích projektů (aktivit) reagujících na reálné potřeby a systémové, koncepční a profesionální nedostatky. Jejich počet v programu je podmíněn také zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky obce.

Program prevence kriminality na místní úrovni by se měl skládat z dílčích projektů situační a sociální prevence a projektů z oblasti informování občanů o možnostech ochrany před trestnou činností.

Tvorba preventivních programů

Každý preventivní program by měl obsahovat následující informace:

- hlavní a vedlejší cíle a zdůvodnění zařazení do systému prevence kriminality v místě,
- vymezení cílové skupiny – objektu preventivního působení (na koho nebo na co) bude programem působeno – zda se jedná o program v rámci primární, sekundární nebo terciární prevence a zda se jedná o prevenci sociální, situační či prevenci viktimitnosti,
- subjekt odpovědný za realizaci projektu (včetně kooperátorů),
- popis činnosti (prostředky, metody, techniky),
- materiální a personální zabezpečení,
- finanční rozpočet a ekonomické zdroje (podíl obce, sponzorů, státu, apod.),
- rámcový harmonogram,
- způsob vyhodnocování a kontroly.

Schvalování preventivních programů

Každý projekt by měl být:

- předložen komisi pro prevenci kriminality a měl by být posouzen a schválen v oponentním řízení,
- schválen obecním zastupitelstvem,
- předložen Republikovému výboru, bude-li požadována dotace ze státního rozpočtu.

4. fáze- realizace preventivních programů

Podmínkou pro úspěšné fungování programů prevence kriminality je jejich začlenění do plánu rozvoje obce. Průběh každého preventivního programu by měl být průběžně sledován na pravidelných zasedáních Komise pro prevenci kriminality. Průběžně by mělo být reagováno na nové skutečnosti. Zde uvádím programy prevence, které byly v letech 1997 až 2007 realizovány Městským úřadem Litoměřice:

Litoměřice	1997	VPT pro manažera	4. položka	Obligat.		112000
Litoměřice	1997	Sociologický průzkum vnímání pocitu bezpečnosti občanů	4. položka	Obligat.		56000
Litoměřice	1998	Linka důvěry - rozšíření	1. Sociální	DDM - Rozmarýn		5000
Litoměřice	1998	Žít bez drogy	1. Sociální	Klub Magnolie		60000
Litoměřice	1998	Skate park	1. Sociální	Slavoj Litoměřice		120000
Litoměřice	1998	Lepší spojení	2. Situační	MP Litoměřice		41000
Litoměřice	1998	Informace občanům	3. občany	Info. pro MP Litoměřice		45000
Litoměřice	1998	Vzdělávací program pro manažery KSP	4. položka	Obligat.		15000
Litoměřice	1998	Vybavení OŘ PČR výpočetní technikou pro preventivní činnosti	4. položka	Obligat.	OŘ PČR	72000
Litoměřice	1999	Zahrada	1. Sociální	DDM Rozmarýn		107000
Litoměřice	1999	Klubovna	1. Sociální	DDM Rozmarýn		42000
Litoměřice	1999	Doplnění stávajících hřišť	1. Sociální	Město Litoměřice		271000
Litoměřice	1999	COMPROJEKT - Falcon - M	2. Situační	OŘ PČR – Litoměřice		384000
Litoměřice	1999	V noci jako ve dne	2. Situační	Město Litoměřice		300000
Litoměřice	2000	Dovybavení azylového domu	1. Sociální	Farní charita		89000
Litoměřice	2000	Pohádkou životem	1. Sociální	Klub ochotníků a přátel loutkového divadla		19000
Litoměřice	2000	Alternativní prožití volného času	1. Sociální	Centrum křesťanské pomoci		150000
Litoměřice	2000	Škola pro život - hřiště pro všechny	1. Sociální	ZŠ		70000
Litoměřice	2000	Letní pobyt nejen pro romské děti	1. Sociální	Sdružení Romů ČR		31000

Litoměřice	2000	Domov pro matku a dítě	1. Sociální	Centrum křesťanské pomoci	110000
Litoměřice	2000	Domov na půl cesty - zelená mladým	1. Sociální	Město Litoměřice	63000
Litoměřice	2000	Městský kamerový monitorovací systém	2. Situační	MP Litoměřice	1800000
Litoměřice	2000	Komplexní centralizovaný systém zabezpečení objektů města	2. Situační	MP Litoměřice	250000
Litoměřice	2001	Dům na půli cesty	1. Sociální	Dům křesťanské pomoci - Bethel	243000
Litoměřice	2001	Rekonstrukce skateparku	1. Sociální	TJ Slavoj	80000
Litoměřice	2001	Právo na každý den - vzdělávací kurz	1. Sociální	Facia	3000
Litoměřice	2002	Marketingová komunikace	1. Sociální	agentura MOSPRA	1500
Litoměřice	2003	Nízkoprahové informační, vzdělávací a klubové centrum	1. Sociální	O.S. Klika 1	200000
Litoměřice	2003	Cesta bez mříží	1. Sociální	O.S. Dům křesťanské pomoci Bethel	130000
Litoměřice	2003	Prevence kriminality a média	1. Sociální	agentura MOSPRA	2000
Litoměřice	2003	Propojení MKDS na PČR	2. Situační	Městská police	300000
Litoměřice	2003	Prevence kriminality	4. Obligat. položka	Institut pro místní správu Praha	4000
Litoměřice	2004	Popularizace a předcházení vybraných sociálně-patogenních jevů	1. Sociální	Klika 1, o. s.	50000
Litoměřice	2004	Videotrénink interakcí	1. Sociální	Diakonie-českobratrské církve evangelické	22000
Litoměřice	2007	Školáci v bezpečí	1. Sociální	Město Litoměřice	34000
Litoměřice	2007	Community policing	1. Sociální	Město Litoměřice	106000
Litoměřice	2007	Bezpečný domov pro seniory	2. Situační	Město Litoměřice	97000
Litoměřice	2007	Informační leták	3. Info. pro občany	Město Litoměřice	20000

Pro rok 2008 obec Litoměřice nezískala žádný subvenční dotační titul, protože předložené projekty byly nekvalitní a pozdě předloženy příslušným institucím ze

strany manažera prevence kriminality města Litoměřice. V roce 2008 se podařilo pouze P ČR Obvodnímu oddělení v Litoměřicích ve spolupráci s MV ČR Praha (JUDr. Kocábek) a městem Litoměřice (za spoluúčasti starosty města Mgr. Chlupáče) získat z projektu Partnerství 2008 finanční dotaci na zřízení Interaktivní učebny v budově ZÚ Litoměřice. Kde probíhají preventivní programy na místní úrovni po záštitou policistů Základního útvaru v Litoměřicích.

4.4.2 Financování prevence v Litoměřicích

Finanční zdroje a jejich zajištění na jednotlivé programy jsou pro jejich zahájení nezbytnou podmínkou. Nejdůležitější jsou zdroje místní – získané z rozpočtu obcí, místních institucí a z nestátních a podnikatelských zdrojů. Další prostředky jsou většinou problematické, zejména z různých státních a mezinárodních programů.

Ve městech zatížených vysokou mírou kriminality jsou možným zdrojem financování státní dotace. Jde o finanční prostředky vyčleněné do kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu na podporu programů prevence kriminality v ČR. O rozdělování vyčleněných finančních prostředků rozhoduje Republikový výbor pro prevenci kriminality podle pravidel pro poskytování účelových dotací obcím v rámci programu prevence kriminality ve výběrovém řízení což znamená, že na přidělení dotace není právní nárok.

Pro samotné poskytnutí dotace z prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu na podporu programu prevence kriminality ve městech musí být splněny následující (obligatorní) podmínky:

Vysoká míra kriminality a dalších kriminálně rizikových jevů (např. počet spáchaných trestných činů, přestupků, míry nezaměstnanosti, koncentraci sociálně deprivovaných skupin obyvatelstva, podílu mladistvých pachatelů).

Schválení preventivního programu zastupitelstvem města:

- manažerské zajištění programu,
- finanční participace města na realizaci programu (minimální výše 10%).

Vládou podporovaná prevence kriminality na místní úrovni v ČR od roku 1996 byla zaštitěna dvěma programy (typy):

- Komplexní součinnostní program prevence kriminality nemístní úrovni,
- Program prevence kriminality na místní úrovni – PARTNERSTVÍ.

V současné době se jedná o podporovaný program PARTNERSTVÍ, který první program nahradil. Vládou ČR je podporách od doby svého vzniku, tedy od roku 2003.

Je vlastní inovací programu, viz. bod a). Program je založen na spolupráci policie s občanskou společností, vycházející z programu Community policing.

Obecně jde o partnerství mezi policií a komunitou (představiteli obcí, města, krajů a dalšími subjekty) při ochraně veřejného pořádku, bezpečnosti a prevence kriminality. Základním předpokladem programu je analytická, signalizační a iniciativní role Policie ČR. Program vychází ze skutečnosti, že Policie ČR má nejúplnější a nejobjektivnější informace o trestné činnosti a jejich vývojových trendech v daném regionu. Součástí programu je vytváření integračních systémů mezi policií státní, obecní, soukromými bezpečnostními službami, hasiči, záchrannými zdravotnickými a havarijními službami, dobrovolníky.

Podstatou programu Partnerství je úzká partnerská spolupráce Policie ČR s místními orgány správy při komplexním řešení dílčích jevů kriminality v přípravě a realizaci cílových opatření (projektů). Ta mají minimalizovat místní kriminogenní podmínky, zvyšovat riziko pro pachatele a snižovat potencionální zisky z trestné činnosti. Těžiště metod předcházení trestné činnosti spočívá zejména v situační prevenci. Další důležitou podmínkou je účast a spolupráce s krajskými úřady, protože prevence kriminality je nedílnou součástí sociální a bezpečnostní politiky krajů.

5 SYSTÉMOVÉ MOŽNOSTI ŘEŠENÍ A VYHODNOCENÍ

5.1 AKTUÁLNÍ STAV KRIMINALITY V OBCI LITOMĚŘICE

Aktuální stav kriminality po vyhodnocení dat za měsíc leden 2009 je následující:

Násilné trestné činy

Skladba dle jednotlivých trestných činů není ničím odlišná od let minulých, nejvíce je evidováno trestných činů úmyslného ublížení na zdraví dle ust. § 221 trestního zákona. Celkově bylo oznámeno a Policii ČR prošetřováno 6 trestných činů.

Mravnostní trestné činy

Za období měsíce ledna 2009 je evidován (oznámen) jeden případ pohlavního zneužívání dle ust. § 242 trestního zákona. Celkově je prošetřován Policií ČR pouze jeden trestný čin.

Majetkové trestné činy

Krádeže vloupáním

Celkově je prošetřováno 11 trestných činů, kdy největší zastoupení mají případy krádeží vloupáním do bytů a to rodinných domů dle ut. § 247 trestního zákona.

Krádeže prosté

Zde je vedeno na Základním útvaru Policie ČR v Litoměřicích celkem 24 případů, z toho mají největší podíl případy krádeží věcí z motorových vozidel a krádeže motorových vozidel samotných. Dle ust. § 247 trestního zákona.

Ostatní kriminální trestné činy

Základní útvar Policie ČR Litoměřice eviduje za vyhodnocené období celkově 2 trestné činy a to požáry. Prověřováno pro trestný čin poškozování cizí věci dle ust. § 257 trestního zákona.

Zbývající kriminalita

Celkově vedeno 8 trestných činů, kdy největší měrou se v této skladbě projevují trestné činy zanedbání povinné výživy a specifikem je trestný čin týrání zvířat.

Hospodářské trestné činy

Evidováno (oznámeno a prověřováno) je celkem 34 trestných činů, kdy nejvíce zastoupené jsou trestné činy úvěrového podvodu, neoprávněného držení platební karty a krácení daně. Nejdůležitější trestné činy na úseku ochrany měny jsou prověřovány za měsíc leden 2009 celkem ve 4 případech.

VYHODNOCENÍ KRIMINALITY (celkové za roky 1997 – 2007)⁴³

	1997	1998	1999
Násilné trestné činy	87 ⁴⁴ /80 ⁴⁵ /91,95% ⁴⁶	94/85/90,43%	77/67/87,01%
Mravnostní činy	04/04/100%	15/15/100%	12/10/83,33%
Krádež vloupáním Σ	344/109/31,69%	263/64/28,99%	280/72/25,71%
Krádeže prosté Σ	676/190/28,11%	753/180/23,90%	676/96/14,20%
- mot. voz. dvoustopých	164/26/15,85%	177/30/16,95%	162/23/14,20%
- věci z automobilů	190/56/29,47%	263/55/20,91%	196/24/12,24%
Majetkové činy Σ	1077/318/29,53%	1105/277/25,07%	1015/181/17,83%
Ostatní krim. činy Σ	62/56/90,32%	63/61/96,83%	60/55/91,67%
Zbývající kriminalita Σ	87/68/78,16%	106/92/86,79%	76/72/94,74%
Hospodářské činy Σ	141/140/99,29%	204/189/92,65%	256/220/85,94%
Celková kriminalita	1519/725/47,73%	1630/759/46,56%	1544/652/42,23%
	2000	2001	2002
Násilné trestné činy	82/72/87,80%	70/61/87,14%	89/60/67,42%
Mravnostní činy	12/09/75,00%	06/03/50,00%	04/04/100%

⁴³ Použita data z uvedených let PP ČR Praha (Statistické výkazy)

⁴⁴ Celkový počet evidovaných trestných činů za příslušný rok.

⁴⁵ Celkový počet případů, kde byl zjištěn konkrétní pachatele trestného činu ve sledovaném roce.

⁴⁶ Procentuální vyčíslení objasněných trestných činů ve sledovaném období jednoho roku.

Krádež vloupáním Σ	243/8233,74%	183/5831,69%	224/6529,02%
Krádeže prosté Σ	658/150/22,80%	603/136/22,55%	481/108/22,45%
- mot. voz. dvoustopých	109/28/25,69%	118/31/26,27%	99/15/15,15%
- věci z automobilů	186/37/19,89%	165/20/12,12%	157/11/07,01%
Majetkové činy Σ	967/258/26,68%	873/241/27,61%	778/226/29,05%
Ostatní krim. činy Σ	40/37/92,50%	70/67/95,71%	95/88/92,63%
Zbývající kriminalita Σ	67/63/94,03%	77/77/100%	96/79/82,29%
Hospodářské činy Σ	173/162/93,64%	160/147/91,88%	159/126/79,25%
Celková kriminalita	1404/664/47,29%	1332/672/50,45%	1316/678/51,52%

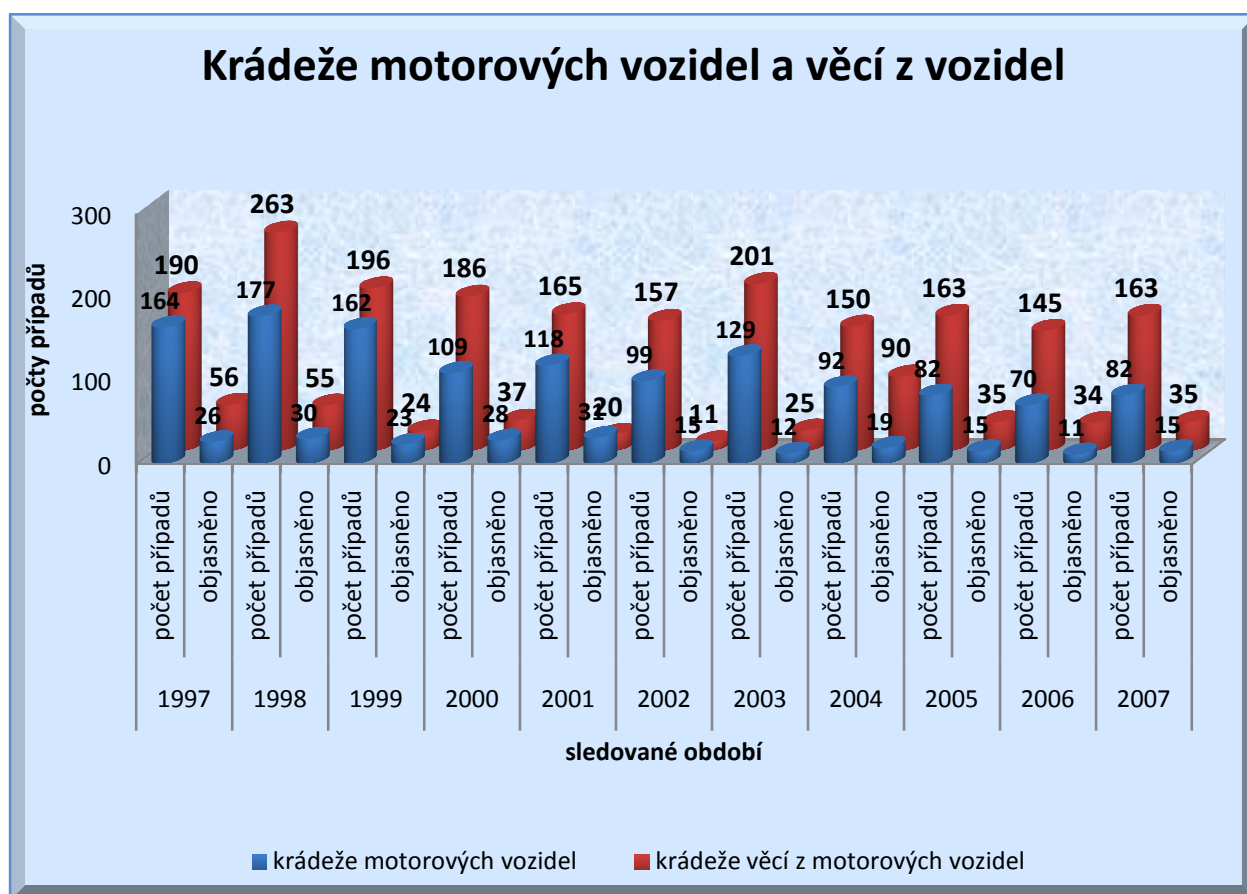
2003**2004****2005**

Násilné trestné činy	92/76/82,61%	108/89/82,41%	77/67/87,01%
Mravnostní činy	04/04/100%	13/07/53,85%	13/10/76,92%
Krádež vloupáním Σ	275/90/32,73%	189/33/17,46%	132/48/36,36%
Krádeže prosté Σ	590/134/22,71%	434/83/19,12%	443/104/23,48%
- mot. voz. dvoustopých	129/12/09,30%	92/19/20,65%	82/15/18,29%
- věci z automobilů	201/2512,44%	150/906,00%	163/3521,47%
Majetkové činy Σ	912/246/26,97%	674/146/21,66%	637/173/27,16%
Ostatní krim. činy Σ	102/92/90,20%	78/74/94,87%	78/59/75,64%
Zbývající kriminalita Σ	107/99/92,52%	102/96/94,12%	269/264/98,14%
Hospodářské činy Σ	120/98/81,67%	136/112/82,35%	203/152/74,88%
Celková kriminalita	1426/702/49,23%	1116/529/47,40%	1277/725/56,77%

2006**2007**

Násilné trestné činy	75/60/80,00%	77/67/87,01%
Mravnostní činy	05/03/60,00%	13/10/76,92%

Krádež vloupáním Σ	138/40/28,99%	132/48/36,36%
Krádeže prosté Σ	426/119/27,93%	443/104/23,48%
- mot. voz. dvoustopých	70/11/15,71%	82/15/18,29%
- věci z automobilů	145/34/23,45%	163/35/21,47%
Majetkové činy Σ	596/171/28,69%	637/173/27,16%
Ostatní krim. činy Σ	89/77/86,52%	78/59/75,64%
Zbývající kriminalita Σ	164/158/96,34%	269/264/98,14%
Hospodářské činy Σ	169/127/75,15%	203/152/74,88%
Celková kriminalita	1098/596/54,28%	1277/725/56,77%



Graf 1

Graf č. 1 zobrazuje počty případů odcizení motorového vozidla a případů odcizení věcí z vozidel ve sledovaném období 1997-2007 ve služebním obvodu základního útvaru PČR Litoměřice

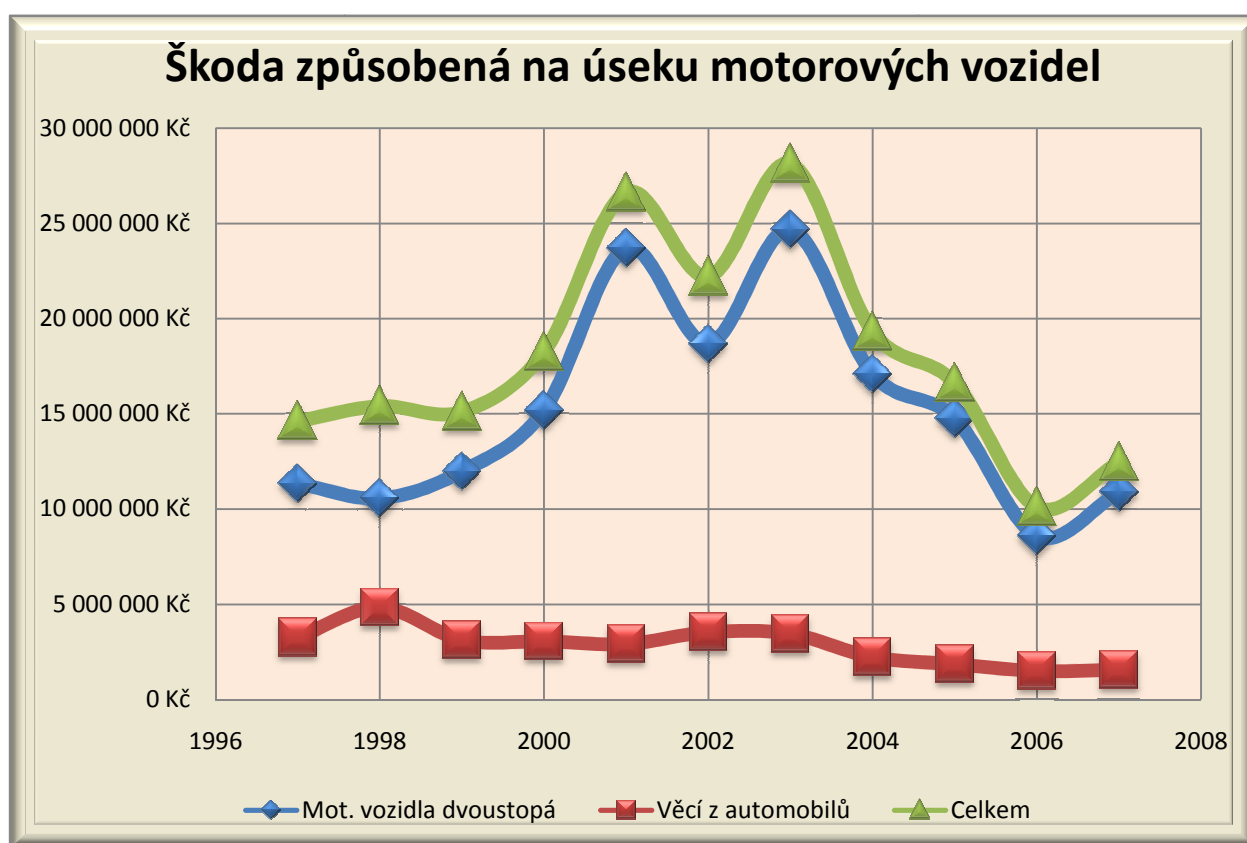
Po vyhodnocení dat ze statistických výkazů kriminality za roky 1997 až 2007 ve služebním obvodu Policie České republiky – Obvodní oddělení v Litoměřicích je zřejmé, že největší problémy jsou na úseku trestných činů krádeží prostých. Zejména se jedná o skrytou (latentní) kriminalitu, která zatěžuje občany města Litoměřic nejvíce.

Podle vlastních zkušeností je jednoznačné, že největším problémem jsou případy krádeží věcí z motorových vozidel a krádeže motorových vozidel dvoustopých jako celek.

Materiální škody byly za sledované období vyčísleny následně:

	Mot. vozidla dvoustopá	Věci z automobilů	Celkem
1997	11 345 000	3 268 000	14 613 000
1998	10 566 000	4 839 000	15 405 000

1999	11 982 000	3 123 000	15 105 000
2000	15 179 000	3 057 000	18 236 000
2001	23 700 000	2 919 000	26 619 000
2002	18 669 000	3 537 000	22 206 000
2003	24 679 000	3 449 000	28 128 000
2004	17 087 000	2 224 000	19 311 000
2005	14 760 000	1 862 000	16 622 000
2006	8 589 000	1 507 000	10 096 000
2007	10 882 000	1 565 000	<u>12 447 000</u>

CELKEM**198 788 000 Korunčeských****Graf 2**

Graf zobrazuje vývoj škody způsobené pachateli trestných činů na úseku krádeží motorových vozidel a vloupání do motorových vozidel v Litoměřicích za období 1996-2008.

Z uvedených statistických dat je zřejmé, že celkově za sledované období jedenácti let vznikla občanům (ve sledované kategorii poškozeným /3 263/) materiální škoda ve

výši 198 788 000, - Korunčeských. To znamená, že v průměru byl každý z nich poškozen o částku ve výši 60 922, - Kč bez rozdílu.

Lokality města:

Ve městě Litoměřice nelze jednoznačně určit konkrétně lokalitu, kde k této trestné činnosti dochází specificky, protože ke krádežím dochází v celém Katastrálním území města. Obecně se dá říci, že se jedná zejména o lokality na okrajích města, což jsou panelová sídliště s velkou osídleností a zvýšeným počtem motorových vozidel na jednoho, zde trvale žijícího člověka.

Časové aspekty:

Zde je po vyhodnocení, situace rovněž nepřehledná, protože se nepodařilo ani prostudováním konkrétních případů dospět k faktickému údaji o konkrétním čase ve kterém dochází ke krádežím (sledovaným). Podle vlastních zkušeností se jedná o dobu mezi 23:00 h až 02:00 h a o dobu mezi 04:45 h až 06:00 h.

5.2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Poškození (respondenti dotazníku):

Široké spektrum občanů na různé úrovni sociálního uplatnění, kdy jejich společným faktorem je ta skutečnost, že nevlastní v katastru města Litoměřice žádný objekt, garáž, kde by se dala motorové vozidlo uschovat.

REALIZACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ/ZISK DAT

Dotazníkové šetření se celkově skládalo z 5 otázek a proběhlo v jednom celku. Dotazníky byly distribuovány osobně do poštovních schránek náhodně vybraných respondentů. Všechny vyplněné dotazníky byly oslovenými respondenty předány organizátorovi dotazníkového šetření cestou e-mailu (ooplt@pcr.cz),

CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO VZORKU

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem z 880 náhodně vybraných respondentů s trvalým bydlištěm ve městě Litoměřice a vlastníkem motorového vozidla 777 (88,30%) dotázaných (jedná se o ty, kteří dotazník po jeho vyplnění zaslali zpět na kontaktní adresu). Z počtu 777 respondentů bylo 743 (95,63%) mužů a 34 (4,37%) žen.

VOLBA METOD

Metody použité ve výzkumu (dotazníkovém šetření), lze rozdělit do dvou skupin, a to na metody, které byly použity při sběru dat, a dále na ty, které sloužily ke zpracování údajů.

1. metody sloužící k získávání dat

K získání dat byl použit dotazník vlastní konstrukce, který obsahoval celkem 7 položek. U všech položek byla použita škála jednoznačných výroků ANO-NE.

2. metody sloužící ke zpracování dat

Ke zpracování získaných dat byly použity programy Microsoft Office 2007 – Excel a Word.

V úvodu dotazníku byl respondent seznámen s jeho účelem, včetně poděkování za čas strávený při vyplňování dotazníku a jeho odeslání na kontaktní adresu.

Provedeným dotazníkovým šetřením (průzkumem) měla být potvrzena či vyvrácena stanovená hypotéza.

HYPOTÉZY BYLY STANOVENY NÁSLEDNĚ:

HYPOTÉZA 1 Občané souhlasí s vybudováním nových parkovacích ploch v lokalitách města Litoměřice, kde trvale bydlí, žijí.

HYPOTÉZA 2 Občané jsou ochotni za poskytovanou specifickou službu hradit určitý poplatek provozovateli nebo zřizovateli služby.

HYPOTÉZA 3 Pocit spokojenosti a pocit bezpečí s ostrahou osobního majetku (zde představuje motorové vozidlo, případně věci v něm uložené) se zvyšují.

ANALÝZA DATA A JEJICH INTERPRETACE

Q1 Občané souhlasí s vybudováním nových parkovacích ploch v lokalitách města Litoměřice, kde trvale bydlí, žijí.

Tabulka Q1

Odpověď	Četnost	Četnost v %
ANO	732	94,2
NE	45	5,8

Ze zjištěných dat je zcela jasné, že naše hypotéza č. 1 se potvrdila, kdy drtivá většina respondentů s jejím zněním souhlasí a podporuje ji.

Q2 Občané jsou ochotni za poskytovanou specifickou službu hradit určitý poplatek provozovateli nebo zřizovateli služby.

Tabulka Q2

Odpověď	Četnost	Četnost v %
ANO	565	72,7
NE	212	27,3

Z těchto dat vyplývá, že i naše hypotéza č. 2 se potvrzuje, kdy $\frac{3}{4}$ respondentů jsou ochotni za poskytovanou případnou službu platit.

Q3 Pocit spokojenosti a pocit bezpečí s ostrahou osobního majetku (zde představuje motorové vozidlo, případně věci v něm uložené) se zvýší.

Tabulka Q3

Odpověď	Četnost	Četnost v %
ANO	694	89,3
NE	83	10,7

Hypotéza číslo 3 se rovněž potvrzuje zjištěnými daty, kdy nabízenými možnostmi rozšíření parkovacích a garážových míst, se ve značné většině občané cítí spokojeně a bezpečně.

5.3 MOŽNOSTI ŘEŠENÍ PREVENCE V LITOMĚŘICÍCH

Strmý nárůst automobilizace v posledních deseti letech a výrazný nárůst počtu majitelů (vlastníků) osobních motorových vozidel ve městě Litoměřice (osoby s trvalým bydlištěm), vyvolává potřebu zásadního řešení na úseku ochrany majetku

těchto občanů (§ 2 zák. č. 273/2008 Sb.)⁴⁷, jedná se o motorová vozidla v tzv. „zóně dopravy v klidu“⁴⁸ v městském organizmu. Potřeba zásadního řešení a to jak na poli prevence, tak i samozřejmě zákonné represe vyplynula ze samotných potřeb občanů-majitelů motorových vozidel a samozřejmě i v přímé podpoře ze strany Policie ČR, která působí ve městě Litoměřice v kooperaci s příslušnou Městskou policií a příslušnou municipální státní správou, samosprávou, občany nevyjímaje.

Cílem a povinností těchto složek je chránit a pomáhat mimo jiné ve faktické ochraně majetku občanů, v našem případě majetek je představován motorovými vozidly a věcmi uloženými v motorových vozidlech.

Vyhodnocením současného stavu projektů situační prevence podporované Městem Litoměřice v rámci Projektu Partnerství bylo zjištěno, že žádný z předložených projektů neřešil a neřeší problém na úseku ochrany majetku (motorových vozidel) občanů města Litoměřic.

Zjištěný stav je rovněž podpořen i faktickými zjištěními z vyhodnocení kriminality (samostatná kapitola). Občané města Litoměřic v období let 1997 až 2007 byly poškozeni v souvislosti s případy krádeží motorových vozidel a věcí z motorových vozidel o částku e výši 198 788 000,-Korunčeských. Jedná se o odstrašující zjištění.

Vyhodnocením dostupných dat bylo zjištěno ve spolupráci s Městským úřadem Odborem dopravy a silničního hospodářství v Litoměřicích, že k 31.01.2008 je evidováno v Litoměřicích celkem 11 342 majitelů osobních motorových vozidel, kteří žijí trvale ve městě Litoměřice. Další důležitá data pro vyhodnocení stavu bezpečnosti a ochrany majetku na úseku motorových vozidel byly zjištěny cestou Katastrálního úřadu v Litoměřicích, cílem dotazu bylo zjistit kolik je v katastrálním území města Litoměřic budov pevně spojených základem se zemí – garáží v majetku občanů města Litoměřice a dalších účelových zařízení sloužících pro zabezpečené parkování motorových vozidel, např. garážových dvorů. Zde bylo zjištěno, že v katastrálním území města Litoměřic je stav následující:

Samotným šetřením ve městě Litoměřice bylo zjištěno, že v současné době se zde nachází tři hlídaná parkoviště z toho dvě provozují soukromé osoby, jako osoby samostatně výdělečně činné, kde občané města Litoměřice mají možnost za úplatu parkovat vozidla. Třetím místem je parkovací plocha „Na Hvězdárně“, jedná se o

⁴⁷ Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly dle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.

⁴⁸ Strategický plán rozvoje města Litoměřice – aktualizovaná verze 2008.

parkoviště, které je součástí Městského parkovacího systému a je plně v gesci Městského úřadu Litoměřice. U prvních dvou parkovišť je jejich kapacita (plně obsazené) 110 motorových vozidel, parkoviště „Na Hvězdárně“ má kapacitu 90 motorových vozidel (z toho je možno 45 motorových vozidel parkovat v garážovém dvoře), jedná se rovněž o zpoplatněnou službu, kterou poskytuje město Litoměřice. Žádné jiné další „střežené-hlídané“ parkovací plochy v Litoměřicích nejsou, což je značný handicap, který umožňuje kriminálně závadovým osobám páchat trestnou činnost na úseku krádeží motorových vozidel a věcí z motorových vozidel.

Občané města Litoměřice a další právnické subjekty vlastní ve městě Litoměřice celkem 2564 objektů, které slouží k úschově motorových vozidel.

Ze získaných dat vyplynulo, že 4778 motorových vozidel, je každodenně zaparkováno, odstaveno na různých místech ve městě Litoměřice. Tyto motorová vozidla jsou tímto vystavena riziku, že se stanou předmětem zájmu osob, které pachají latentní majetkovou trestnou činnost.

Doposud nebyl Městským Úřadem Litoměřice realizován žádný program situační prevence na ochranu majetku občanů, v tomto případě jejich motorových vozidel a věcí v nich uložených pře různými nenechavci. Zde je potřeba provést systémové opatření ze strany zastupitelů Městského Úřadu Litoměřice, při tvorbě územního plánu rozvoje města Litoměřice na období let 2009-2013 ve vztahu k trvalému řešení tzv. „dopravy v klidu“. Po vytvoření koncepce územního plánu rozvoje města Litoměřice dále vyřešit i koncepci případného střežení problémových lokalit Městským kamerovým systémem Městské policie Litoměřice ve spolupráci s lokální Policií ČR.

Dalším důležitým opatřením je včasné informování občanů o možnostech a způsobech ochrany majetku před trestnou činností. Cílem je poskytovat objektivní a včasné informace o sociálně nežádoucích jevech a rizikovém chování a o příčinách těchto jevů v konkrétních lokalitách města Litoměřice.

5.3.1 Návrh řešení

Vybudovat lokality ve městské zástavbě (zajištěné) a to buďto technicky, případně lidským faktorem, které budou sloužit k zajištění (majetku), v tomto případě dopravních prostředků občanů trvale žijících ve městě Litoměřice a možných návštěvníků. Variant vybudování takovýchto záchytných a střežených parkovišť je hned několik. Ovšem první krok je na vedení Města. Vedení města Litoměřice již pro rok 2009 na shora uvedené problémy reagovalo a to při tvorbě územního plánu rozvoje města Litoměřice.

DOPRAVA V KLIDU VE MĚSTĚ LITOMĚŘICE⁴⁹

Problémy dopravy v klidu se ve městě Litoměřice projevují jak v centrální části města, tak v oblasti vysokopodlažní zástavby obytných souborů. Pro pokrytí minulých kapacitních deficitů dopravy v klidu jsou na území Litoměřic navrhovány objekty hromadného garážování a to následně:

- při křižovatce ulic Daliborova – Topolčanská na místě objektů Městského Úřadu, s kapacitou 200 stání,
- při křižovatce ulic Daliborova – Růžovka na místě zrušené čerpací stanice, s kapacitou 200 stání,
- při ulici Liberecká mezi ulicemi Palackého a Eliášova, s kapacitou 300 stání,
- při křižovatce ulic Březinova cesta – Nezvalova, s kapacitou 300 stání,
- při křižovatce ulic Pokratická – Na výsluní, s kapacitou 100+150 stání,
- při ulici Čs. armády s kapacitou, 2x50 stání,
- v sídlišti Cihelna přestavbou stávajících areálů řadových garáží, s kapacitou 100+300+200 stání,
- v sídlišti Plešivecká při křižovatce ulic Seifertova, s kapacitou 300+400 stání,
- v přestavbovém areálu bývalých kasáren Pod Radobýlem, s kapacitou 200+150 stání.

Dalšími opatřeními v krytí potřeb dopravy v klidu je přestavba tří parkovišť při ulici Na Valech, a to formou jejich překrytí či částečného zastropení plochy, s navrhovanou kapacitou 100+100+150 stání. V západním sektoru centrální zóny města se pro snížení deficitu dopravy v klidu navrhuje plocha v prostoru při ulici Křížová s kapacitou 60 stání a plocha mezi zimním stadionem a areálem bývalých mrazíren s kapacitou 150 stání. Pro krytí nárazových potřeb areálu výstaviště je pak nově v prostoru u nového jižního vstupu navržena plocha s kapacitou 800 stání. Pro potřeby krátkodobé rekreace se u areálu koupaliště na Písečném ostrově navrhuje ke stávající kapacitě 150 stání ještě nová plocha parkoviště s kapacitou 150 stání.

5.4 MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE MEZI SLOŽKAMI VEŘEJNÉHO SEKTORU

Podpora vytvořené sítě kooperujících skupin pro prevenci na území města Litoměřic s přihlédnutím k místním specifikům (např. spolupráce s žáky, studenty, rodiči a pracovníky škol a školských zařízení) ze strany manažera prevence kriminality neexistuje. Ve městě Litoměřice působí celá řada institucí a orgánů činných v preventivních aktivitách, které nejsou v současné době dostatečně koordinovány, což vede k duplicitě, případně k absencím potřebných opatření. Zástupci subjektů působících v oblasti prevence kriminality a sociální prevence jsou na místní úrovni

⁴⁹ Odkaz na Strategický plán rozvoje města Litoměřic – verze 2008.

členy různých pracovních skupin pro prevenci kriminality. Vytvářejí různé aktivity na tomto poli bez cílené spolupráce a koordinace.

Proto je žádoucí, aby manažer prevence kriminality Městského úřadu v Litoměřicích opětovně svolával a organizoval schůzky a pracovní setkání členů příslušné komise. Kdy pravidelné setkávání členů interdisciplinárních skupin prevence musí zákonitě vést k danému cíli na poli prevence kriminality (sociálně patologických jevů), což je jejich výrazná eliminace, případně jejich trvalé odstranění. Ve městě Litoměřice příslušná komise (pracovní skupina) není ze strany manažera prevence kriminality podporována a nijak není prohlubována úzká spolupráce mezi jejími členy.

V neposlední řadě je potřebné, aby Policie ČR Obvodní oddělení Litoměřice iniciovala jednání s představiteli Městské policie Litoměřice. Cílem jednání musí být přijetí koordinační dohody o společném výkonu hlídkové a obchůzkové služby v katastru města Litoměřic příslušných policistů - okrskářů a strážníků. Je to jeden ze způsobů naplnění společné bezpečnostní doktríny na úseku situační prevence. Hlavním a sledovaným cílem této dlouhodobé spolupráce musí být minimalizace a eliminace příležitostí k páčání trestné činnosti v daných lokalitách (okrscích). Dle mého názoru se jedná o nejefektivnější opatření ze strany obou policejních sborů na místní (lokální) úrovni. S cílem „výrazného zvýšení pocitu bezpečí“ občanů žijících a pracujících v konkrétních lokalitách města Litoměřice.

Největším problémem současnosti je ta skutečnost, že „úředníci“ státní správy a samosprávy zcela nechápou svou iniciační a prováděcí úlohu na poli prevence kriminality na místní úrovni. Což dokládá ten fakt, že Městský úřad v Litoměřicích v současné době nemá zřízenou funkční komisi, která by se zabývala prevencí kriminality na místní úrovni systematicky pod vedením manažera prevence kriminality.

6 ZÁVĚR

Hlavním cíle této práce bylo analyzovat úlohu municipální veřejné správy na prevenci kriminality na místní úrovni. Na vytváření podmínek pro její úspěšné zvládnutí ve městě Litoměřice.

Místní Policie ČR – Obvodní oddělení Litoměřice plní hlavní roli na poli ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti, ochrany osob a majetku, odhalování, objasňování a vyšetřování trestných činů. Policie ČR je pro orgány územní veřejné správy a samosprávy hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti a při formulování návrhů na řešení identifikovaných problémů. Dále se podílí na tvorbě koncepce prevence kriminality včetně stanovení priorit, jimiž je třeba se na místní úrovni zabývat. Zástupci Policie ČR by měly být stabilními členy pracovních skupin a výběrových komisí. Kromě toho může být Policie ČR také realizátorem nebo partnerem konkrétního preventivního projektu. Zákonné podmínky pro spolupráci obce a Policie ČR jsou dány ustanoveními zákona o obcích, podle něhož může starosta obce požadovat po Policii ČR pomoc při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Na místní úrovni je nejbližším spolupracovníkem Policie ČR obecní policie. Jedná se orgán obce zřizovaný v rámci její samostatné působnosti za účelem zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

Jakýkoliv představitel Policie ČR (místní úrovně) v našem případě Základního v Litoměřicích, jestliže chce měnit a výrazně změnit styl a způsob práce oddělení, musí dát svým spolupracovníkům jasný signál, co se od nich nově očekává, jaké je nové zadání. Postupovat může různě, např. tak, že určí konkrétnímu policistovi jeho okrsek. Poté se ho ptá: „Jaké myslíte, že jsou v tomto okrsku problémy?“. Odpověď bude většinou negativní, protože policisté nejsou zvyklí takto pracovat, znát problémy komunity a adekvátně na ně reagovat.

Pokud si policista v počátku neví rady, je potřeba mu poradit a pomoci. Nejprve společně identifikují problémy, to samozřejmě předpokládá, že policista je zjistí svou vlastní činností v určeném okrsku tím, že naváže formální (neformální) kontakty s lidmi z lokality. Zpravidla tento krok je slabinou v práci policistů-okrskářů, protože policisté nejsou v tomto příliš zblhlí, nikdo je to neučil, jsou v tom neobratní a řada z nich si myslí, že to není policejní práce. Zde je nutné přesvědčit policisty, že komunikace s občany v lokalitě je klíčová a směrodatná pro jejich další působení v okrsku. Zde je velmi důležité a potřebné zajistit případně základní vzdělání v komunikačních dovednostech. Zejména cestou Oddělení psychologických služeb z příslušného ředitelství pro řízení lidských zdrojů.

Stejná situace je ovšem i u příslušných úředníků místní samosprávy a státní správy. Zejména se to týká manažera prevence kriminality a představitelů příslušné Obecní policie. To co je zde uvedeno se týká zejména úřadů a jejich zaměstnanců s místem jejich činnosti ve městě Litoměřice. Protože situace mimo Město Litoměřice je zcela odlišná. Představitelé místní samosprávy na příslušných Obecních úřadech mají o dění v jejich obci zájem (z pohledu bezpečnosti a prevence možných sociálně patologických jevů) a jsou schopni velice úzce spolupracovat s určenými policisty – okrskáři.

Úkolem městské úrovně⁵⁰ je vytvořit komplexní přístup k prevenci kriminality. Policie ČR se orientuje na metodu práce ve smyslu Community policing. Cílem Programu města je ochrana lokálních komunit před kriminalitou, posílení pocitu bezpečí občana, snižování majetkové a násilné kriminality, eliminace kriminálně rizikových sociálně patologických jevů, kooperace všech institucí, které na místní úrovni působí, a integrace Policie ČR do preventivních aktivit města. Cílem městské úrovně prevence kriminality je snižování trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů. K dosažení těchto cílů je potřeba vytvořit stabilní systém prevence kriminality na místní úrovni. Realizace Městských programů přispěje ke zlepšování bezpečnostní situace ve městě, vytvoří příslušné poradní orgány, zejména umožní průběžně odborně připravovat a vzdělávat manažery prevence kriminality a další odborníky.

Na základě všech provedených zjištění a vlastních zkušeností s aplikací účinných preventivních opatření musím konstatovat následující.

Ve městě Litoměřice je důležité ihned zlepšit:

- Činnost manažera prevence kriminality Městského úřadu Litoměřice, jako koordinátora pracovních setkání všech subjektů zainteresovaných do systému prevence kriminality.
- Podporovat spolupráci participujících subjektů a vytváření podmínek pro uzavírání koordinačních dohod s vymezením jasných povinností pro jednotlivé účastníky.
- Zajistit dostatečnou a včasnou informovanost občanů města Litoměřic o systému prevence na místní úrovni.
- Informovat občany o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností (např. v místní kabelové televizi, místním tisku, apod.).

⁵⁰ Podrobný popis role Policie ČR je obsažen v Metodice realizace Krajských a Městských programů, novelizace ZP PP ČR č. 61/2005 k dané problematice, tj. Zajištění jednotného postupu Policie ČR při participaci na Programu prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství.

- Dodržovat podmínky Dohody o vzájemné spolupráci mezi Policií ČR Obvodním oddělením Litoměřice a Městským úřadem Litoměřice (zejména ve vztahu ke společným preventivním aktivitám).
- Policie ČR Obvodní oddělení Litoměřice (její zástupci) určení do komise prevence kriminality, průběžně informovat její členy o stavu a složení kriminality ve svěřeném území. Podílet se cíleně na tvorbě programů situační prevence ke konkrétním sociálně patologickým jevům, které bezprostředně ohrožují občany žijící nebo pracující ve služebním obvodu Základního útvaru Litoměřice.
- Změna organizace činnosti a úrovně spolupráce bezpečnostních struktur (složek) na místní úrovni (zejména se jedná o P ČR a Obecní policii) s cílem okamžitého zvýšení počtu policistů a strážníků (společných pěších hlídek) v ulicích města Litoměřice. Kdy tento způsob vykonávané činnosti je podle mých vlastních zkušeností, ten nejefektivnější.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

MAJEROVÁ, V., MAJER, E. Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství, část II vydavatel Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007, ISBN: 978-80-213-1671-3.

SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., PRÁŠILOVÁ, M., Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat, učební texty, vydavatel Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2005, ISBN: 80-213-1189-4.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/91 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů.

VEČERKA, K. a kol. Prevence kriminality v teorii a praxi. Praha: Odbor prevence kriminality MV ČR, 1997.

VEČERKA, K. Jak konkrétně postupovat při vytváření modelu prevence kriminality v ČR a na místní úrovni. Praha: IKSP, 1993.

BEZDĚK, P. Projekt "Podpora posílení prevence a metody community policing v práci Policie České republiky". Informační servis prevence kriminality. Ministerstvo vnitra ČR, září 2005.

MATOUŠEK, O. a kol. Základy sociální práce. Praha: Portál. 2001.

VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. Praha: Portál, 2001.

KOCÁBEK, P., KONÍČEK, T. Shrnutí a vymezení obsahu situační prevence. In O zkušenostech policistů z preventivní práce v České republice. Praha: Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, 1997.

MACEK, P., UHLÍŘ, L. Dějiny policie a četnictva. Praha: Themis, 1997.

ERHART, J. Rukověť četnictva. Praha: Grafické závody V. a A. Janata, 1932.

Internet: <http://www.mvcr.cz/prevence>.

RENNER, H. Česká republika a Nizozemsko. Český Těšín: Finidr. 2005. ISBN 90-5328-348-6.

8 PŘÍLOHY

8.1 PŘÍLOHA PRVNÍ - DOTAZNÍK

Vážená paní, vážený pane,

Dotazník, o jehož vyplnění Vás chci požádat, se týká úlohy veřejné správy a samosprávy na prevenci kriminality v rámci přístupu Community policing.

Dotazníkové šetření je významné tím, že je prvním uceleným šetřením, které se přímo věnuje analyticky vybranému (specifickému) problému na úseku páchané majetkové trestné činnosti (na místní-lokální úrovni) ve městě Litoměřice ve vztahu k problematice motorových vozidel. Výstupy ze šetření jsou proto prvním zdrojem informací, které lze dále využít. Budou sloužit nejen pro potřeby této diplomové práce, ale jsou významné i pro další práci na případných projektech, které se budou v rámci prevence kriminality na místní úrovni vytvářet pro občany města Litoměřice. Může být i doplňkem pro zastupitelstvo města Litoměřic, jako podklad pro schvalování územního plánu rozvoje na další léta ve vztahu k problematice dopravy ve městě Litoměřice a to zejména v tzv. „zóně dopravy klidu“.

Cílem dotazníkového šetření je zjistit, jak vnímá občanská veřejnost problematiku nedostatku střežených⁵¹ parkovacích míst, parkovacích ploch a dalších parkovacích stání ve městě Litoměřice. Zda případné jejich rozšíření na území města Litoměřice sníží Vaše případné obavy, že se právě váš dopravní prostředek stane předmětem zájmu možné krádeže a zda dojde k vašemu zvýšení pocitu bezpečí, jako majitele motorového vozidla.

Vyplněný dotazník pošlete, prosím internetovou poštou na adresu ooplt@pcr.cz, termín odeslání dotazníku je nejpozději do 31.01.2009.

Děkuji za Váš čas a spolupráci.

Komisař npor. Bc. Rudolf Friedrich

Vedoucí oddělení

⁵¹ Městský dohlížecí kamerový systém Městské policie Litoměřice, případně zvýšení hlídkové a obchůzkové služby v daných vybraných lokalitách.

DOTAZNÍK

Dotazník je tvořen pouze jednou částí s cílem získání dat pro posílení prevence kriminality „na místní úrovni“ ve spolupráci se Státní správou, samosprávou a Základním útvarem Policie ČR Litoměřice v rámci přístupu Community policing.

POKYN K VYPLŇOVÁNÍ

U každého výroku označte na škále (ANO/NE)⁵² do jaké míry s ním souhlasíte, či nesouhlasíte.

ANO - rozhodně souhlasím

NE - rozhodně nesouhlasím

Pokud možno žádnou otázku nevynechávejte a zvolte tu odpověď, která se nejvíce blíží Vašemu názoru. Neexistují zde správné nebo chybné odpovědi, zajímá mě Váš názor. Pozorně si přečtěte celé znění otázek.

Nyní několik údajů o Vás

Jméno a příjmení: _____

Váš věk (zapište číslicí): _____

Trvalé bydliště (uvedte přímo ulici ve městě Litoměřice): _____

Jste vlastníkem (majitelem) dopravního prostředku:

ANO/NE

Jste majitelem garáže:

ANO/NE

Jste uživatelem zpoplatněného parkovacího místa:

ANO/NE

Myslíte si, že v místě kde žijete je dostatek parkovacích míst:

ANO/NE

Souhlasíte, aby v lokalitě kde trvale žijete byly vybudovány nové parkovací plochy, případně garážová stání:

ANO/NE

Byl(a) by jste ochot(e)n(a) jeho provozovateli, zhotoviteli hradit část nákladů na jeho provoz formou určitého ročního poplatku:

ANO/NE

Jaká by měla být dle vašeho názoru výše požadovaného ročního poplatku:

⁵² Nehodící se škrtněte

1000, - Kč

ANO/NE

3000, - Kč

ANO/NE

5000, - Kč

ANO/NE

Souhlasíte s tím, aby případně nově vybudované parkovací plochy, garážová stání byly na vjezdu a výjezdu monitorovány Městským kamerovým systémem Městské policie Litoměřice:

ANO/NE

Domníváte se, že pocit bezpečí se způsobem možnosti zajištění osobního majetku, jak je shora uvedeno se u Vás zvýší:

ANO/NE